

MALÁ VODNÁ ELEKTRÁREŇ JALNÁ

ZÁVEREČNÉ STANOVISKO Z POSÚDENIA VPLYVOV NAVRHOVANEJ ČINNOSTI NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

(číslo 2011/ 00142/ ZS - DK)

vydané Obvodným úradom životného prostredia v Banskej Štiavnici podľa zákona NR SR č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie (EIA) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

---

I. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O NAVRHOVATEĽOVI

1. Názov

ZUS servis, s.r.o.

2. Identifikačné číslo

36662780

3. Sídlo

Priemyselná 12, 965 63 Žiar nad Hronom

II. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O NAVRHOVANEJ ČINNOSTI

1. Názov

Malá vodná elektráreň Jalná

2. Účel

Výroba elektrickej energie využitím hydroenergetického potenciálu Hrona.

3. Užívateľ

ZUS servis, s.r.o., Priemyselná 12, 965 63 Žiar nad Hronom

4. Umiestnenie

kraj: Banskobystrický

okres: Žiar nad Hronom

katastrálne územie: Pitelová a Trnavá Hora-Jalná parc. 317/5, 317/7

tok Hrona v rkm 138,0 - profil situovaný cca 2 km pod obcou Trnavá Hora-Jalná

5. Termín začatia a skončenia výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti

Výstavba: 2012 - 2014

Začiatok prevádzky: 2014

Koniec prevádzky: termín ukončenia prevádzky nie je stanovený

6. Stručný popis technického a technologického riešenia

DISPOZIČNÉ RIEŠENIE STUPŇA

Stupeň Jalná je riešený ako prihaťová malá vodná elektrárň (ďalej len MVE) na toku rieky Hron v rkm 138.

Stavebné objekty (SO): SO-01 Malá vodná elektrárň - stavebná časť, SO-02 Hať - stavebná časť, SO-03 Rybovod, SO-04 Úprava koryta nad stupňom, SO-05 Úprava koryta pod stupňom, SO-06 Prístupová komunikácia k MVE, SO-07 Vyvedenie výkonu, SO-08 Objekt na reguláciu hladiny.

Prevádzkové súbory (PS): PS-01 Prívod vody, PS-02 Strojovňa, PS-03 Výtok vody, PS- 04 Uzávery hate, PS-05 Elektrotechnologická časť MVE.

Strojovňa MVE bude situovaná na pravom brehu, hať bude prehradzovať koryto. Medzi strojovňou a haťou bude deliaci pilier s normou stenou a s hrubými hrabicami nasmerovanými k pravému brehu. Plávajúce nečistoty budú odtláčané smerom na haťové pole vedľa MVE. V strojovni budú 3 hydroagregáty, ktorých regulačný rozsah umožní pokryť prietoky od Q364 po Q90. Výškovo bude strojovňa zapustená do úrovne okolitého terénu, vstupy budú vyvedené nad úroveň povodňovej hladiny pri Q100. V strojovni bude umiestnené aj elektrotechnologické vybavenie MVE a hydraulické agregáty na ovládanie hate.

Hať bude mať tri polia. Pevnú časť hate bude tvoriť nízky Jamborov prah. Ako pohyblivé uzávery sú navrhnuté klapky. Kapacita hate je navrhnutá na terajšiu kapacitu koryta. Prietoky nad kapacitu hate a koryta Hrona budú hať a zároveň celú MVE obtekať cez inundáciu (pravo aj ľavostrannú). Rybovod je navrhnutý buď ako bezprepážkový obtokový (v dvoch variantoch), alebo ako prepážkový vnútrokorytový. Prístup k MVE (na pravom brehu) bude poľnou cestou od cesty III. triedy pri Pitelovej. Na ľavom brehu sa približne v úrovni profilu MVE nachádza najspodnejší z 3 priepustov pod rýchlostnou komunikáciou. Všetky budú gravitačne zvedené rigolom pod MVE. Zariadenie staveniska sa predpokladá vybudovať na pravobrežných pozemkoch pri MVE. Vyvedenie výkonu zo strojovne sa uvažuje na pravý breh do jestvujúcej 22 kV linky.

ZÁKLADNÉ PARAMETRE MVE

- horná prevádzková hladina 257,00 m n.m., dolná prevádzková hladina (pri Qm 90-dennom) 253,37 m n.m., typ turbíny Kaplanova, priamoprúdová, horizontálna, počet turbín 3 ks, priemer obežného kola 1 850 mm;
- 1 turbína má pri spáde 4,20 m maximálny prietok 17,3 m³.s-1, minimálny prietok 4,5 m³.s-1, maximálny výkon turbíny 598 kW, maximálny výkon na svorkách generátora 557 kW, otáčky turbíny (pri návrhovom spáde 4,2 ~ 3,7 m) 200 ot.min-1, účinnosť turbíny v optime 92 %, účinnosť turbíny pri max. prietoku 84 %;
- pri súbehu 3 turbín pri spáde 3,70 m je maximálny prietok 3x16,2 = 48,6 m³.s-1, maximálny výkon turbín 3x494 = 1 482 kW, maximálny výkon na svorkách generátorov 3x461 = 1 383 kW, priemerná ročná výroba **5 590 MWh**.

ZÁKLADNÉ PARAMETRE HATE

- typ hradiacej konštrukcie klapka, **hradiaca výška 3,5 m**, hradiaca šírka 1 poľa 15 m, počet polí 3, maximálna kapacita hate cca 500 m³.s-1, maximálna kapacita terajšieho koryta v úseku nad MVE do 450 m³.s-1.

RYBOVOD

Návrh vychádza z Biologicko-technického projektu (Druha,V., VIII/2011) vypracovaného na základe konzultácií a podkladov projektanta, ichtyológa a znalca z odvetvia rybárstvo a rybníkárstvo. Navrhnuté sú dva typy rybovodu.

- **Obtokový pobrežný biokoridor bez brzdiacich prepážok**

Navrhnuté boli dva varianty bezprepážkového obtokového rybovodu:

1A - plytší (40cm), širší (4m) a kratší (290m) - odporučený krajinným ekológom, projektantom aj ichtyológom;

1B - hlbší (45cm), užší (3m) a dlhší (400m).

Rybovod je v odporúčanom variante 1A lemovaný náhradnými stromovými výsadbami. Horný vtok bude pod

križovaním Hrona a plynovodu, po meandrovitom obídení areálu strojovne bude ústiť do Hrona pod výtokom z turbín MVE (tesne pod vývarom) buď na pravom brehu alebo prejde ponad savky turbín do dolnej časti deliaceho piliera medzi MVE a haťou, kde rovnako vyústi do výtoku z MVE. Do dolného vyústenia rybovodu by mali byť vyústené aj všetky prietoky z pravobrežného odvodnenia. Požadované parametre obtokového rybovodu: prietok 1 m³.s⁻¹, šírka zavodneného koryta 4 m, priečny profil koryta pod hladinou trojuholníkový, hĺbka koryta v stredovej prúdnicí 40 cm, prierezová rýchlosť cca 1,2 m.s⁻¹, prípustná maximálna rýchlosť v stredovej prúdnicí 1,5 m.s⁻¹, požadovaná rýchlosť v plytčinách pod 0,5 m.s⁻¹, rozostup rýchlostných tieňov za balvanmi v plytčinách každých 5 m, celkové prevýšenie koryta rybovodu cca 4,5 m, pozdĺžny spád rybovodu pre $v = 1,2 \text{ m.s}^{-1}$ je 1,5% (= prevýšenie 1 m na každých 65 m dĺžky), dĺžka rybovodu 290 m, povrch dna rybovodu - riečny kameň presypaný štrkom, dve oddychové zátoky 4x2 m - jedna po prvej a druhá po druhej tretine výstupovej trasy.

- **Vnútrokorytový veľkokomorový rybovod**

Navrhnutý je ako kontinuálny tok s bočnými brzdiacimi prepážkami vytvárajúcimi pokojné „veľkokomorové“ prúdenie. Umiestnený bude v predĺženom deliacom pilieri medzi MVE a haťou, v dolnej časti zásadne predĺžený ponad savky turbín ku brehu a naspäť (dvakrát). Horný vtok zo zdrže bude asi 20 m nad pravým haťovým poľom, dolný výtok bude vyústený do výtoku z MVE ako pri 1. variante - buď na konci deliaceho piliera alebo na pravom brehu Hrona. Umiestnenie výtoku z rybovodu v deliacom pilieri medzi haťou a MVE sa javí ako výhodné, nakoľko proti prúdu migrujúca ichtyofauna je väčšinu roka priťahovaná prúdením len z MVE, no počas jarného neresového ťahu ju priťahuje aj prepád cez haťové polia. (Ak by bol problém, že koryto rybovodu už bude na dolnom konci príliš nízko položené pre prechod ponad výtok z turbín, alebo sa nebude dať predĺžiť proti toku, bude možné uvažovať s jeho skrátením v koryte a predĺžením na brehu, možné je aj zaústenie do stredu vývaru na pravom brehu.) Horný vtok do rybovodu je mierne natočený k hati, je opatrený stavidlom, ktoré slúži ako ochrana pred povodňami, pri revíziách alebo rekonštrukcii. Pre zamedzenie pohybu rýb do vtokovej časti MVE budú na hrubých hrabliciach osadených na novej stene, odpudzovače rýb, ktoré odplašia migrujúce ryby od vtoku do MVE. Požadované parametre vnútrokorytového rybovodu: prietok rybovodu 1 m³.s⁻¹, šírka zavodneného koryta 3 m, priečny profil koryta pod hladinou obdĺžnikový, hĺbka vody 60 až 72 cm, rozostup brzdiacich bočných prepážok 3 m, navrhovaná šírka a hĺbka vody v prepážke cca,130x70 cm, požadovaná maximálna rýchlosť v otvore prepážky 1,5 m.s⁻¹, rýchlosti vody mimo hlavnej prúdnicí pod 1 m.s⁻¹, rýchlosti vody v rýchlostných tieňoch pod prepážkou a pri okrajoch pod 0,5 m.s⁻¹, celkové prevýšenie koryta rybovodu cca 4,5 m, pokles hladiny medzi dvoma komorami 12 cm, dĺžka rybovodu cca 122 m, pozdĺžny spád rybovodu cca 1:27 = 3,7%, požadovaný povrch dna rybovodu - riečny kameň presypaný štrkom; jedna oddychová komora 3x6 m v strede trasy.

ÚPRAVA KORYTA NAD STUPŇOM

Koryto nad stupňom do vzdialenosti cca 200 m proti toku bude upravené do lichobežníkového priečneho tvaru so sklonom návodných svahov 1 : 1,5. Svahy budú spevnené kamennou rovnatinou. Terén na oboch brehoch je v profile MVE nižšie, ako je plánovaná poloha hornej prevádzkovej hladiny 257,00 m n.m. Preto bude nutné brehy ohrádzať. Kóta koruny hrádzí bude 0,5 m nad prevádzkovou hladinou, t.j. na úrovni 257,50 m n.m. Najväčšia výška hrádzí v profile MVE bude tak cca 1 m nad terén na brehoch. Obe hrádze sa proti prúdu vytrácajú. Pravostranná hrádza má dĺžku 910 m, ľavostranná hrádza 680 m. Po vykonaní podrobnejšieho geologického prieskumu lokality v ďalšom stupni projektovej dokumentácie bude nutné zvážiť tesnenie hrádzí resp. upravených brehov a návrh priesakových kanálov resp. drenáží na vzdušných pätách hrádzí.

ÚPRAVA KORYTA POD STUPŇOM

Niveleta dna koryta pod stupňom bude upravená do sklonu 0,5 ‰. V profile MVE bude odstránená časť štrkovej lavice o hrúbke cca 0,5 m do vzdialenosti cca 100 m (klinovite sa vytráca). Koryto tesne pod stupňom bude (do vzdialenosti cca 15 m po toku od ukončenia brehových krídel pod haťou a MVE) upravené do lichobežníkového priečneho tvaru so sklonom návodných svahov 1 : 1,75 a šírkou v dne min. 50 m. Svahy do výšky min. 2 m odo dna budú spevnené kamennou rovnatinou. V dne koryta nižšie pod MVE (15-100 m pod MVE) sa po celoplošnom odstránení štrkovej

lavice o hrúbke cca 0,5 m odporúča vytvorenie hlbších miest a príbrežných plytčín. V úseku 100-500 m pod MVE bude postačovať už len lokálne odstránenie štrkových nánosov tak, aby sa v čo najväčšej miere využil jestvujúci stav dna koryta a aby sa nenarušila stabilita terajších brehov koryta. Štrkové nánosy sa odporúča odstraňovať najmä v prúdnici, na kraji koryta by sa mali ponechať neporušené existujúce ň príbrežné plytčiny a štrkové lavice v šírke 5 m od brehu.

OBJEKT NA REGULÁCIU HLADINY

Objekt na reguláciu hladiny (mních) bude regulovať polohu hladiny v obtokovom ramene na pravom brehu na ekológmi požadovanú kótu hladiny. Bude ho nutné vybudovať na dolnom konci riečného ramena. Prítok z tohto zariadenia by sa odvádzal gravitačne potrubím uloženým pod terénom pozdĺž pravostrannej hrádze až po profil MVE, kde by bol vyústnený do koryta pod MVE. Dĺžka potrubia je cca 700 m. Po vykonaní podrobnejšieho geologického prieskumu lokality v ďalšom stupni projektovej dokumentácie bude nutné stanoviť prítok do obtokového ramena priesakom cez pravý breh a hydraulicky nadimenzovať objekt na reguláciu hladiny (mních) a potrubie na odvod vody.

PRÍVOD VODY

Vtok pred každou turbínou bude možné zahradiť provizórnym hradením pred jemnými hrablicami. Hradidlá sa budú spúšťať do drážok vedenia pojazdným žeriavom a skládka hradidiel bude umiestnená na brehu. Vtok do turbín bude chránený šikmými jemnými hrablicami, ktoré budú čistené automatickým čistiacim strojom. Ten bude spúšťaný podľa rozdielu tlakov pred a za hrablicami alebo podľa nastavenia časového spínača (prípadná porucha stroja bude signalizovaná). Vyhrabané nečistoty budú žľabom vynášané vodou do kontajnera, ktorý bude upravený tak, aby voda z neho odtekala.

MERANIE, RIADENIE A AUTOMATIZÁCIA MVE

Elektrotechnologická časť MVE je navrhnutá pre plnú automatickú prevádzku bez obsluhy s diaľkovým prenášaním informácií o prevádzke cez GSM sieť do určeného miesta prevádzkovateľa. Predpokladá sa, že v rámci napr. piatich elektrární v správe toho istého prevádzkovateľa, bude v jednej z nich vytvorený centrálny dispečing, kde bude prehľad o prevádzke všetkých elektrární s možnosťou diaľkového povoleného zásahu. Pre zabezpečenie bezobslužnej automatickej prevádzky sa navrhuje riadenie MVE, ale aj hate moderným mikroprocesorovým riadiacim systémom, ktorý umožní úplnú diagnostiku technologického zariadenia.

III. POPIS PRIEBEHU POSUDZOVANIA

1. Vypracovanie Správy o hodnotení

Navrhovaná činnosť spĺňa kritériá podľa § 18 ods. 1 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení ďalších predpisov (ďalej len „zákon“) a je zaradená podľa prílohy č. 8 zákona:

- do kapitoly č. 2. Energetický priemysel,
  - o do položky č. 2. Priemyselné zariadenia na výrobu elektrina z vodnej energie (hydroelektrárne) a
- do kapitoly č.10. Vodné hospodárstvo,
  - o do položky č.1. Priehrady, nádrže a iné zariadenia určené na zadržiavanie alebo na akumuláciu vody vrátane suchých nádrží.

Svojimi parametrami (výškou hrádze nad základovou líniou 3,5 m) spadá pod zisťovacie konanie, na základe čoho spoločnosť RNDr. Vladimír Druga - Ekospol v septembri 2010 vypracovala Zámer na predmetnú činnosť. Zámer bol príslušnému orgánu vo veci posudzovania vplyvov na životné prostredie Obvodnému úradu životného prostredia v Banskej Štiavnici, stále pracovisko Žarnovica (ďalej len „OÚŽP“ alebo „príslušný orgán“), predložený dňa 18.01.2011.

V zisťovacom konaní podľa § 29 zákona príslušný orgán rozhodnutím zo dňa 04.03.2011 určil, že

navrhovaná činnosť sa bude posudzovať podľa zákona č. 24/2006 Z.z., a že pre uvedenú činnosť je potrebné vypracovať správu o hodnotení podľa prílohy č.11 zákona. Rozsah navrhovanej činnosti podľa § 30 zákona bol prerokovaný na OÚŽP dňa 23.03.2011 a vydaný pod číslom 2010/00142/ZC-JA dňa 28.03.2011.

Správu o hodnotení činnosti vypracovala v zmysle § 31 a prílohy č. 11 zákona spoločnosť RNDr. Vladimír Druga - Ekospol v auguste 2011 a boli v nej rozpracované všetky body podľa kapitoly 2.2. Špecifické požiadavky z rozsahu hodnotenia.

2. Rozoslanie a zverejnenie Správy o hodnotení navrhovanej činnosti

Navrhovateľ predložil správu o hodnotení príslušnému orgánu dňa 30.08.2011 na posúdenie podľa zákona. Príslušný orgán po skontrolovaní náležitostí zaslal správu o hodnotení, podľa § 33 ods. 1 zákona, na zaujatie stanoviska listom č. 11/00142/ZC zo dňa 02.09.2011, nasledovným subjektom procesu posudzovania:

- *rezortnému orgánu :*
  - o Ministerstvo hospodárstva SR,
  - o Ministerstvo životného prostredia SR,
- *povoľujúcemu orgánu :*
  - o Krajský úrad životného prostredia v Banskej Bystrici,
- *dotknutým obciam :*
  - o obec Pitelová,
  - o obec Trnavá Hora,
- *dotknutým orgánom a organizáciám :*
  - o Banskobystrický samosprávny kraj,
  - o Obvodný pozemkový úrad Žiar nad Hronom,
  - o Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Žiari nad Hronom,
  - o Obvodný úrad v Žiari nad Hronom, odbor civilnej ochrany a krízového riadenia,
  - o Okresné riaditeľstvo hasičského a záchranného zboru Žiar nad Hronom,
  - o Slovenský vodohospodársky podnik š.p. Banská Bystrica,
  - o Národná diaľničná spoločnosť a.s. Bratislava,
  - o Úrad pre reguláciu železničnej dopravy, Bratislava,
  - o Občianke združenie Hron pre slobodné rieky Banská Bystrica,
  - o Slovenský rybársky zväz - Rada Žilina.

Na základe podnetu Úradu pre reguláciu železničnej dopravy boli o vyjadrenie k Správe o hodnotení činnosti požiadané aj

- o Železnice Slovenskej republiky, Bratislava, Generálne riaditeľstvo, Odbor expertízy,

ktoré sa k predmetnej činnosti vyjadrili v požadovanom termíne v zmysle zákona.

Listom č. 11/00142/ZC zo dňa 02.09.2011 boli Obvodným úradom životného prostredia zároveň všetky dotknuté subjekty upozornené na nesprávny údaj v Správe o hodnotení (str.12), podľa ktorého sú povoľujúcim orgánom navrhovanej činnosti obec Pitelová a boli upozornené na správny údaj, že podľa § 60 ods. 1 písm. a) bod 4 je povoľujúcim orgánom Krajský úrad životného prostredia v Banskej Bystrici.

Navrhovateľ dodatočne zaslal listom zo dňa 23.09.2011 v listinnej a v elektronickej forme stranu so správnym údajom (str.12) zo Správy o hodnotení (bod 14. povoľujúci orgán) a požiadal o jej výmenu.

Správa o hodnotení bola zverejnená na internetovej stránke Ministerstva životného prostredia SR (www.enviroportal.sk <<http://www.enviroportal.sk>>) v časti EIA/SEA.

Dotknuté obce podľa § 34 ods. 1 zákona majú povinnosť informovať verejnosť o Správe o hodnotení činnosti

do 3 dní od jej doručenia spôsobom v mieste obvyklým na dobu 30 dní. Obec má oznámiť verejnosti kedy a kde je možné do Správy o hodnotení nahliadnuť, robiť z nej výpisy, odpisy alebo na vlastné náklady kópie. Zároveň má povinnosť zverejniť všeobecne zrozumiteľné záverečné zhrnutie z doručenej Správy o hodnotení.

Dotknutá obec **Trnavá Hora** informovala Obvodný úrad životného prostredia v Banskej Štiavnici, stále pracovisko Žarnovica, o splnení svojej povinnosti informáciou, že správa o hodnotení MVE Jalná bola na obec doručená 06.09.2011, zverejnená bola 07.09.2011 vrátane zverejnenia všeobecne zrozumiteľného záverečného zhrnutia, spôsobom zverejnením na úradnej tabuli obce, na webovej stránke obce, vyhlásené v obecnom rozhlase a oboznámením prítomných na obecnom zastupiteľstve zo dňa 09.09.2011.

Dotknutá obec **Pitelová** informovala Obvodný úrad životného prostredia v Banskej Štiavnici, stále pracovisko Žarnovica, o splnení svojej povinnosti informáciou, že správa o hodnotení MVE Jalná bola zverejnená v obecnom rozhlase dňa 07.09.2011, kde boli občania informovaní o možnosti nahliadnuť do predmetnej Správy o hodnotení, ktorá sa nachádza na Obecnom úrade a o možnosti zaslať svoje stanoviská na adresu príslušnému orgánu.

Na verejnom prerokovaní zo dňa 20.09.2011 v obci Pitelová, bola obec Pitelová upozornená, že Správa o hodnotení, resp. záverečné všeobecne zrozumiteľné záverečné zhrnutie, nebolo zverejnené spôsobom v mieste obvyklým, ktorým je zverejnenie na úradnej tabuli obce, spolu s oznámením, kde je možné do Správy o hodnotení nahliadnuť, robiť z nej výpisy, odpisy alebo na vlastné náklady kópie a na akú adresu je možné zaslať stanoviská k predmetnej činnosti.

Na základe tohto upozornenia a z dôvodu odstránenia možných pochybností sa navrhovateľ, ZUS servis, s.r.o., Priemyselná 12, 965 63 Žiar nad Hronom v spolupráci s obcou Pitelová rozhodli zopakovať verejné prerokovanie, ktoré sa uskutočnilo dňa 11.10.2011 v obci Pitelová a obec vyvesila dodatočne všeobecne zrozumiteľné záverečné zhrnutie Správy o hodnotení Malá vodná elektrárň Jalná na obecnej tabuli pri obecnom úrade dňa 21.09.2011.

K posudzovanej správe o hodnotení navrhovanej činnosti sa okrem uvedených dotknutých subjektov, ktorým bola správa o hodnotení činnosti zaslaná, vyjadrili:

- Klub slovenských turistov, sekcia vodnej turistiky, Bratislava
- OZ Hron pre slobodné rieky, Zvolen
- Združenie Slatinka, Zvolen
- Združenie Pohronských organizácií, Nová Baňa

3. Prerokovanie Správy o hodnotení s verejnosťou

Spoločné verejné prerokovanie navrhovanej činnosti podľa § 34 zákona sa konalo **dňa 20.09.2011** a 17,00 hod. na Obecnom úrade Pitelová. Na verejnom prerokovaní sa zúčastnilo 27 občanov a zainteresovaných subjektov. Rokovanie zahájil starosta obce Pitelová. Spoločnosť ZUS servis s.r.o. predstavil konateľ spoločnosti. O environmentálnej stránke informoval zástupca spracovateľa správy o hodnotení a o technickej zodpovedný projektant. Zápis zo spoločného verejného prerokovania vypracoval navrhovateľ v spoluprácu s obcou Pitelová a doručený bol príslušnému úradu dňa 23.09.2011.

V diskusii odzneli nasledovné podnety:

- **Bude dotknuté teleso rýchlostnej cesty R1?** Odpoveď: v žiadnom prípade nie;
- **Zdvihne sa hladina vody v oblasti rodinných domov v Jalnej?** Odpoveď: hladina spodných vôd sa nezdvihne;
- **Cesta cez Jalnú bude hlavná prístupová cesta na stavbu? Koľko bude trvať stavba? Nevznikne stavbou veľké množstvo štrku?** Odpoveď: cesta bude využívaná v nevyhnutnom rozsahu pri budovaní hrádze na ľavej strane; intenzita sa v súčasnosti nedá určiť; vyťažený štrk sa použije na stavbu hrádzí;
- **Aký bude vplyv na poľnohospodársku činnosť? Nedôjde k pomáčaniam pôd na pravej strane Hrona?** Odpoveď: vody nebudú vybrežovať zo súčasného koryta a k zaplaveniu susediacich polí nedôjde;
- **Aký bude vplyv na lhráčsky potok?** Odpoveď: Vzdušie skončí ešte pred ústím lhráčskeho potoka;

- **Ako to zaťažie cesty?** Odpoveď: snahou bude pre stavbu využívať vlastné pozemky a voľné prístupové komunikácie; po prípadnom znehodnotení sa na náklady navrhovateľa vrátia do pôvodného stavu;
- **Aká bude forma zápisu z prerokovania (predložili sa písomné pripomienky so žiadosťou o zaprotokolovanie)?** Odpoveď: na predložené písomné otázky bude odpovedané písomnou formou v zákonom stanovenej lehote;
- **Čo z toho bude obec Pitelová mať? Ako bude obec Pitelová participovať na stavbe?** Odpoveď: v tomto štádiu sa riešia environmentálne vplyvy a navrhovateľ sa dosiaľ nezaoberal obchodnými podmienkami; vyjadrená bola pripravenosť rokovať;
- **Ako je posudzovaný projekt MVE Jalná s ohľadom na ostatné MVE na rieke Hron?** Odpoveď: v správe o hodnotení je riešený kumulatívny vplyv; zodpovedný riešiteľ sa nestotožňuje s výstavbou takého počtu MVE ako je uvedené v Konceptii využitia hydroenergetického potenciálu vodných tokov v SR do roku 2030 schválenej vládou SR (ďalej len Konceptia HEP 2030); navrhovateľ sa uchádza o výstavbu MVE Jalná, nakoľko v koncepcii je profil Jalná uvádzaný ako strategický;
- **Ako je to s územnoplánovacou dokumentáciou dotknutých obcí? Je zámer v súlade s ÚPD? Nepredbieha EIA proces SEA?** Odpoveď: obce do 2 000 obyvateľov nemusia mať ÚPD; obec Trnavá Hora pripravuje ÚPD a zámer MVE Jalná je do nej zahrnutý; procesy EIA a SEA môžu byť riešené súbežne;
- **Aké sú vlastnícke vzťahy?** Odpoveď: vlastnícke vzťahy sa skúmajú až pri stavebnom konaní;
- **Ako bola verejnosť oboznámená o tom, že bola vypracovaná správa o hodnotení?** Odpoveď starostov obcí: pozvánka na verejné prerokovanie bola uverejnená na úradnej tabuli, vyhlásená v obecnom rozhlase a verejnosť bola oboznámená, kedy a kde je možné do správy o hodnotení nahliadnuť, prípadne si robiť výpisy, akým spôsobom je možné podávať podnety, pripomienky, klásť otázky; obce Trnavá Hora informuje aj na svojej webovej stránke, kde sú verejne prístupné dokumenty na stiahnutie;
- **Ako sa dozvie občan čo má robiť, ak sa chce zúčastniť procesu hodnotenia?** Odpoveď: neodznala, do diskusie sa vstúpilo s pripomienkou o neplatnosti verejného prerokovania s požiadavkou zaprotokolovania otázky „Plánuje sa v obci Pitelová vystaviť všeobecne zrozumiteľné záverečné zhrnutie?“
Odpoveď: všeobecne zrozumiteľné záverečné zhrnutie je súčasťou prejednávaneho dokumentu; zástupkyňa OÚŽP uviedla, že sa informovala u starostov, či obdržali správu o hodnotení a akým spôsobom informovali verejnosť, a že odpoveďou starostov bolo informovanie občanov formou obvyklou v obci.
- **Je povoľujúcim orgánom obec ako je uvedené v správe o hodnotení?** Odpoveď: obec nie je povoľujúcim orgánom;
- **Dokument je irelevantný, keď je v ňom uvedené, že povoľujúcim orgánom je obec!** Odpoveď: Ide o formálnu chybu a OÚŽP o nesprávnosti údaju informovalo listom všetky dotknuté orgány a inštitúcie;
- **Ako môže SVP prenechať prevádzku vodného toku tretej osobe?** Odpoveď: je to vecou zmluvnej dohody medzi navrhovateľom a SVP v zmysle platnej legislatívy; Reakcia: malých vodných elektrární je na Hrone veľa!
- **Kedy sa postaví rybovod, pred alebo po výstavbe?** Odpoveď: časový harmonogram výstavby sa určí v ďalšom štádiu prípravy projektu;
- Konštatovanie: ani jeden postavený rybovod nie je funkčný!
- **Ako bude riešený vodácky problém?** Odpoveď: navrhnutý je výstup pred a za haťou.
- Konštatovanie: v ČR sa robia revitalizácie vodných tokov!
- **Prečo sa nerobí derivácia?** Odpoveď: v schválenom strategickom dokumente boli presne určené typy MVE, ktoré sa môžu stavať;
- Konštatovanie: správa o hodnotení je spracovaná podrobne a kvalitne v porovnaní s dokumentáciami pre iné profily na Hrone;
- Konštatovanie: porušená je smernica EÚ o vodách! Odpoveď: nie je to proti smernici; správa o hodnotení sa tým zoberá na troch stranách; interpretácia je jednostranná;
- **Konštatovanie zástupcu OÚŽP:** zväžené budú procesné postupy pri verejnom prejednávaní; odznala informácia o ďalších krokoch posudzovacieho procesu;

- Konštatovanie: 1/ Na úradnej tabuli obce Pitelová nebolo vyvesené všeobecne zrozumiteľné záverečné zhrnutie; 2/ Správa o hodnotení uvádza na str. 12, že povoľujúcim orgánom je obecný úrad Pitelová a Trnavá Hora.

Prílohou zápisnice sú tri zaprotokolované otázky Ing. Snopku, na ktoré mu odpovedala spoločnosť ZUS servis s.r.o. písomne listom zo dňa 26.09.2011:

- 1. Plánujete vo veci navrhovanej malej vodnej elektrárne na Hrone v obci Pitelová vystaviť všeobecne zrozumiteľné záverečné zhrnutie?** Odpoveď: vzhľadom na odstránenie možných pochybností o platnosti verejného prerokovania, navrhovateľ v spolupráci s dotknutou obcou pripravuje opätovné prerokovanie zámeru s tým, že všeobecne zrozumiteľné záverečné zhrnutie bude vystavené v lehotách a spôsobom v obci obvyklom;
- 2. Ako bude Obec Pitelová participovať na stavbe v katastri Obce Pitelová? Koľko z podielových daní malej vodnej elektrárne na Hrone prípadne našej obci, koľko zo zisku z výroby a predaja elektrickej energie sa dostane do obecného rozpočtu? Prečo navrhovateľ nepredložil písomný návrh z ktorého by mohla Obec Pitelová v budúcnosti tiež profitovať? Touto cestou Vás žiadam o ponuku, ktorú na najbližšom zasadnutí obecného zastupiteľstva prerokujeme a zaujmeme k tejto ponuke konkrétne stanovisko** Odpoveď: v prípade realizácie výstavby MVE Jalná je spoločnosť ZUS servis s.r.o. pripravená komunikovať o reálnych požiadavkách dotknutých obcí;
- 3. Ako je posudzovaný navrhovaný projekt tejto konkrétnej malej vodnej elektrárne Jalná na rieke Hron v katastri obce Pitelová vzhľadom na plánovanú výstavbu niekoľkých desiatok ďalších malých vodných elektrární a hatí na Hrone? Ako je posudzovaný súčasný vplyv viacerých malých vodných elektrární na riečny ekosystém a okolie rieky Hron?** Odpoveď: sa opiera o rozbor uvedené v správe o hodnotení v kap. C.III.7.1 Vplyvy na ryby a kap. C.IV.1. Opatrenia...; podstatou odpovede je konštatovanie, že Koncepcia HEP 2030 predpokladá na 83 km úseku stredného Hrona medzi Veľkými Kozmálovcami a Zvolenom výstavbu 13-tich MVE (z toho MVE Hronská Dúbrava je už vo výstavbe), čím by vznikli bariéry každých cca 5,5-6 km, následkom čoho by došlo k významnému narušeniu neresových ťahov a k rozdrobeniu a degradácii prúdových populácií rýb; návrh kompromisného stanovenia globálneho limitu ohľadom hustoty MVE na uvedenom úseku Hrona, ktorý by zohľadňoval potreby najmä energetiky, ochrany prírody, rybného hospodárstva a vodnej turistiky; analýza odporúča 1) obmedziť sumárne zavzdutie stredného Hrona pre energetické účely na 30% z celkovej dĺžky 83 km (t.j. zavzduť 25 km toku, z toho 5 km je zavzdutých na VN Veľké Kozmálovce); 2) zachovať min. 20 km veľkosť neprerušovaných ichtyocenóz a vodáckych trás; 3) pri lokalizácii strategicky významných profilov (podľa prílohy č. 3 Koncepcie HEP 2030) uprednostniť relatívne menej problémový horný úsek stredného Hrona nad Žiarom nad Hronom a v lokalite Žarnovica. Podľa tejto koncepcie by sa do uvedeného úseku zmestilo len 6 MVE s tým, že je vhodnejšie tieto profily sústrediť hromadne tak, aby úseky medzi nimi dosiahli aspoň požadovaných 20 km spojitého toku.

Opakované spoločné verejné prerokovanie:

Opakované spoločné verejné prerokovanie, ktoré sa konalo z vyššie uvedených dôvodov (v kap. 2. Rozoslania a zverejnenie Správy o hodnotení navrhovanej činnosti) sa uskutočnilo **dňa 11.10.2011** a 17,00 hod. na Obecnom úrade Pitelová. Na verejnom prerokovaní sa zúčastnilo 21 občanov a zainteresovaných subjektov. Rokovanie zahájil starosta obce Pitelová. Spoločnosť ZUS servis s.r.o. predstavil konateľ spoločnosti. O environmentálnej stránke informoval zástupca spracovateľa správy o hodnotení a o technickej zástupca navrhovateľa a projektanta. Zápis zo spoločného verejného prerokovania vypracoval navrhovateľ v spolupráci s obcou Pitelová a doručená bola príslušnému úradu dňa 13.10.2011.

V diskusii odzneli nasledovné podnety:

- **Aká bude priechodnosť rybovodu na MVE Jalná?** Odpoveď: rybovod je navrhnutý v ichtyologickom prieskume, ktorý dopĺňa znalecký posudok;
- **Výška škôd, ktorá je uvedená v správe je určená pri funkčnosti rybovodu!** Odpoveď: Výška škody v znaleckom

posudku je určená pre prípad, že MVE Jalná nebude mať funkčný rybovod;

- **Kto vyčíslí škody? Je možné poukázať na funkčný rybovod v SR?** Odpoveď: alternatívne riešenia sú navrhnuté v spolupráci so zástupcami rybárskeho zväzu a firmou Ekospol, so záujmom postaviť čo najoptimálnejší rybovod v lokalite;

- Konštatovanie: rybovody sú nefunkčné, obmedzujú migráciu rýb. Predložilo sa písomné vyjadrenie ZPO SRZ, ktoré sú prílohou zápisnice;

- Konštatovanie o nefunkčnosti rybovodov na rieke Hron na základe osobnej návštevy všetkých lokalít;

- Konštatovanie o znižovaní priechodnosti s narastajúcim počtom rybovodov na Hrone;

- **Prečítanie a predloženie troch otázok písomnou formou;** Odpoveď: na vznesené otázky bude odpovedané písomnou formou;

- Konštatovanie: toto stretnutie nie je zvolané spôsobom obvyklým, lebo všeobecne zrozumiteľné zhrnutie nie je vyvesené na všetkých úradných tabuliach v obci Piteľová!

- Konštatovanie: v uznesení z mimoriadneho rokovania obecného zastupiteľstva v obci Piteľová zo dňa 11.10.2011 sa poslanci zhodli na nesúhlasnom záväznom stanovisku k plánovanej výstavbe MVE Jalná;

- **Prečo je výstavba v rozpore s normou EU o vodách?** Odpoveď: je aj v rozpore, aj v súlade s uvedenou normou;

- **Prečo nie je v zámere priložená aj zmluva s SVP š.p.?** Odpoveď: zmluva nemusí byť priložená k správe o hodnotení;

- **Kto bude odškodňovať vodákov?** Odpoveď: túto otázku by mala riešiť legislatíva SR;

- **Prečo by obyvatelia mali súhlasiť s výstavbou MVE?** Odpoveď: je ťažké sa vyjadrovať za obec a tým aj za obyvateľov;

- Konštatovanie: stavba je v blízkosti R1 a železnice a je tu veľa líniových stavieb;

- **Čo budú mať zo stavby MVE obyvatelia Jalnej?** Odpoveď zástupcu navrhovateľa, ktorý je obyvateľom Jalnej: ako jediný som bol pri povodni 25.12.2009 zaplavený; technickým riešením (odstraňovanie nánosov v okolí pilierov mosta do Jalnej, spätná klapka na Ihráčskom potoku) sa zabezpečí zníženie rizika záplav;

- **Kto bude v prípade stúpnutia hladín podzemných vôd, ktoré už v súčasnosti ohrozujú pozemky, kompenzovať škody? Hrádza je len po lužný les na lokalite Kemeneč!** Odpoveď: vzdutie končí pod ústím Ihráčskeho potoka a MVE tu nebude ovplyvňovať výšku spodnej vody; výška hladiny sa dá vypočítať v ďalšej projekčnej fáze; zvýšené hladiny podzemných vôd môžu byť v dôsledku podpovrchového odtoku z príľahlých svahov, prípadne Ihráčskym potokom, čo je možné overiť hydrogeologickým monitoringom;

- **Kto bude monitorovať a riadiť činnosť MVE na rieke Hron pri vzniku ľadových krýh v zimnom období?** Odpoveď: v ďalšom stupni projektovej dokumentácie sa vypracuje prevádzkový a manipulačný poriadok pre povodňové stavy a tvorbu ľadov v zmysle platnej legislatívy;

- Konštatovanie: Spätná klapka v Hornej Seči je nefunkčná! Odpoveď: je to skôr na akademickú debatu, či je to v súvislosti s MVE;

- **Ako sa dá oddrenážovať dolina?** Odpoveď: vybuduje sa odvodňovací drén, ktorý sa zaústí do lužného lesa, kde je navrhnuté technické riešenie, ktoré tu zabezpečí potrebnú hladinu;

- **Prečo je plánovaná výroba MVE Jalná nižšia ako v Hronskej Dúbrave?** Odpoveď: objasnený bol hydrotechnický spôsob výpočtu výkonu;

- **Ako to bude s vodáckym športom?** Odpoveď: na ľavej strane sa vybuduje nástupné a výstupné mólo pre vodákov;

- **Prečo nemôže byť sklz pre vodákov?** Odpoveď: pôvodný návrh uvažoval s takým rybovodom, ktorý by zabezpečil aj prechod pre vodákov, avšak tento návrh bol zamietnutý zo strany SRZ.

Prílohou zápisnice sú tri zaprotokolované otázky Ing. Snopku, na ktoré mu odpovedala spoločnosť ZUS servis s.r.o. písomne listom zo dňa 19.10.2011:

1. **Plánujete vo veci navrhovanej malej vodnej elektrárne na Hrone v obci Piteľová vystaviť všeobecne zrozumiteľné záverečné zhrnutie aj na úradných tabuliach na hornom a dolnom konci - t.j. spôsobom v obci Piteľová obvyklým?** Odpoveď: podľa § 34 ods. 1 zákona zverejňuje všeobecne zrozumiteľné záverečné

zhmutie spôsobom v mieste obvyklým dotknutá obec;

2. **Prečo idú vaše snahy postaviť malú vodnú elektrárňu Jalná do rozporu so znaleckým posudkom znalca Ing. Petra Beleša, ktorý je súčasťou „Správy o hodnotení“, ktorý sa odvoláva aj na stanovisko Slovenského rybárskeho zväzu a stanovisko Štátnej ochrany prírody SR o neodporučení profilu Jalná?** Odpoveď: pri tvorbe Koncepcie HEP 2030 podávali návrhy, stanoviská a pripomienky viaceré odborné inštitúcie, medzi nimi aj ŠOP a SRZ; výsledkom pripomienkového konania je samotná Koncepcia HEP 2030 schválená vládou, kde je profil Jalná uvádzaný ako strategický, na základe čoho sa navrhovateľ o profil uchádza;
3. **Prečo idú vaše snahy postaviť malú vodnú elektrárňu Jalná do rozporu so znaleckým posudkom znalca Ing. Petra Beleša, ktorý je súčasťou „Správy o hodnotení“, kde sa uvádza aby dĺžka neovplyvnených úsekov Hrona predstavovala 20-30 km?** Odpoveď: znalecký posudok sa vyjadruje vo veci vyčíslenia hodnoty ichtyofauny rieky Hron, rybársky revír č. 3-1070-1-1 Hron č. 6 a stanovuje náhrady za škodu, ktorá vznikne užívateľovi rybárskeho revíru v dôsledku výstavby MVE Jalná a jej prevádzky. Orem iného uvedený údaj o dĺžke neovplyvnených úsekov 20-30 km je v akademickej rovine, nakoľko názory sa na túto problematiku rôznia.

Záver verejného prerokovania

Zhrnutie: Na spoločných verejných prerokovaniach občania a zúčastnené subjekty požadovali vysvetlenia a vyjadrili tieto opakujúce sa opodstatnené názory, pripomienky a obavy z oblasti:

- možného vplyvu na teleso cesty R1,
- zvýšených dopravných intenzít nákladnej stavebnej dopravy po verejných komunikáciách cez obce,
- možného zvýšenia hladín podzemných vôd v obci Jalná a v obci Trnavá Hora v okolí Ihráčskeho potoka, ako aj na pravobrežných poľnohospodárskych pozemkoch,
- ovplyvnenia režimu Ihráčskeho potoka,
- dopadu MVE na chod ľadov,
- funkčnosti rybovodu,
- kumulatívneho vplyvu s ostatnými existujúcimi i plánovanými MVE na rieke Hron s prezentáciou postoja ŠOP a SRZ na Koncepciu HEP 2030, vplyvu na vodnú turistiku, výhod pre dotknuté obce, procesných postupov (informovanie verejnosti) a formálnych nezrovnalostí (chybné uvedenie povoľujúceho orgánu),
- súladu s ÚPD a so smernicou EÚ o vodách.

4. Stanoviská, pripomienky a odborné posudky predložené k Správe o hodnotení

Počas procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie boli príslušnému orgánu doručené podľa ods. 1 až ods. 3 § 35 zákona nasledujúce písomné stanoviská zainteresovaných subjektov:

Ministerstvo hospodárstva SR, Bratislava (list zn.:1061/2011-3210-MH, zo dňa 14.9.2011): *Po preštudovaní predloženého zámeru sme toho názoru, že projekt MVE Jalná v navrhovanej lokalite je environmentálne prijateľný a preto Ministerstvo hospodárstva SR nemá z hľadiska vplyvu na životné prostredie k realizácii predmetného projektu zásadné pripomienky.*

Ministerstvo životného prostredia SR, sekcia vôd, Bratislava (list zn.: 52546/2011 (3249/2011-6.1), zo dňa 6.10.2011): *V predmetnej správe sa niekoľkokrát uvádza Koncepcia využitia hydroenergetického potenciálu vodných tokov Slovenska do roku 2030 a uznesenie vlády SR, ktorým bola schválená, preto nie je jasné, ako môžu byť navrhované parametre MVE odlišné od údajov uvedených v databáze schválenej koncepcie. Navrhnuté umiestnenie MVE v rkm 138,00 môže byť oproti koncepcii rkm 138,60 odlišné použitím inej VH mapy, ale ani z vysvetlenia rozdielu výkonu a výroby MVE, uvedenom na stranách 30-31 nie je pochopiteľné, že pri navrhovanom zvýšení výkonu turbín z 1110 kW na 1482 kW sa celková výroba zníži z 9960 MWh na 5590 MWh. Výroba za rok sa počíta ako súčin výkonu turbín a času - hodín za rok. Tvrdenie, že rôznymi uvádzanými príčinami sa nedá dosiahnuť výkon a výroba uvádzaná v koncepcii je nekorektné, keďže sami uvádzajú vyšší výkon ako v koncepcii.*

Ministerstvo životného prostredia SR, odbor výkonu štátnej správy, Bratislava (list zn.: 3370/2011-2.2, zo dňa 3.10.2011): MVE Jalná je navrhovaná v tesnej blízkosti CHKO Štiavnické vrchy a územia európskeho významu SKUEV0265 Sut' (približne 50 m) a tiež iba približne 5000 m od existujúcej MVE Hronská Dúbrava. Zároveň upozorňujeme, že posudzovaná lokalita je vysoko hodnotný úsek vodného toku s výskytom viacerých druhov národného aj európskeho významu, ktoré sú zároveň predmetom ochrany územia európskeho významu SKUEV0265 Sut'. Medzi činnosťami, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany mimo chráneného územia SKUEV0265 Sut', je zaradené: umiestnenie vodného diela. Na základe vyššie uvedeného máme za to, že výstavba a nasledovná prevádzka navrhovanej MVE Jalná by v kombinácii s existujúcou MVE Hronská Dúbrava predstavovala nežiaduci kumulatívny vplyv na predmet ochrany SKUEV0265 Sut' a preto **neodporúčame** realizáciu navrhovanej činnosti „Malá vodná elektrárň, Jalná“. Zároveň upozorňujeme na potrebu dodržania ustanovenia § 38 ods. 3 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov, podľa ktorého navrhovaná činnosť, ktorá pravdepodobne môže mať samostatne alebo v kombinácii s inou činnosťou alebo dokumentom významný vplyv na územie sústavy chránených území, môže povoliť orgán povoliť, len ak sa na základe výsledku posudzovania vplyvov preukáže, že nebude mať nepriaznivý vplyv na integritu takého územia z hľadiska cieľov jeho ochrany.

Krajský úrad životného prostredia v Banskej Bystrici, odbor zložiek ochrany životného prostredia, úsek štátnej vodnej správy (list zn.: 2011/00487 - Pr, zo dňa 10.10.2011): S výstavbou MVE Jalná na rieke Hron **súhlasí**, ak je vodná stavba v súlade so zámerom príslušnej obce. Upozorňujeme však na povinnosť zabezpečiť súlad predmetnej navrhovanej činnosti s územnoplánovacou dokumentáciou príslušných obcí.

Banskobystrický samosprávny kraj, odbor regionálneho rozvoja a ŽP, Banská Bystrica (list zn.: 8229/2011/ODDUPZP-002 40898/2011, zo dňa 23.9.2011): Dáva nasledovné stanovisko: **1.)** využívanie alternatívnych zdrojov energie nie je v rozpore s ÚPN VÚC Banskobystrický kraj, jeho Zmenami a doplnkami a Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja ako je konštatované v predloženej správe o hodnotení;

2.) v predloženej správe však nie je preukázané, ako táto nová činnosť v území bude v súlade so záväznou časťou Územného plánu veľkého územného celku Banskobystrický kraj (ÚPN VÚC BBK) a to v oblasti vodnej turistickej trasy na rieke Hron (regulatív 3.1.3.), realizáciou MVE sa zruší plynulosť splavovania rieky a tiež zabezpečenie eliminácie systémovými opatreniami stresových faktorov pôsobiacich na prvky územného systému ekologickej stability (znečistenie prostredia, eutrofizácia, fragmentácia krajiny, šírenie invázných druhov organizmov, barterový efekt dopravných koridorov a priečných prekážok v tokoch...), ktorá je v regulatíve 4.9.; **3.)** výstavba MVE nie je v súlade s ÚPN obce Trnavá Hora, nakoľko územný plán obce je v štádiu návrhu a nie je platný a záväzný; **4.)** v predloženej správe sú uvedené nepresnosti u povoľujúceho orgánu, územné rozhodnutie bude vydávať príslušný stavebný úrad (obec, nie obecný úrad), a povolenie príslušný vodohospodársky orgán; **5.)** samotný spracovateľ konštatuje, že ak by sa na doteraz neprehradenom toku postavilo viac MVE (MVE v k.ú. Hronská Dúbrava je v realizácii), došlo by k neprijateľnému kumulatívne efektu, k narušeniu scenérie pri vodnom toku a to značným výrubom drevín, rybochody umožnia migráciu len určitej časti rýb, zhorší sa kvalita vody usadzovaním sedimentov, prehradením toku sa obmedzí súvislé splavovanie Hrona, atď.;

6.) spracovateľ nerieši dopad MVE Hronská Dúbrava na MVE Jalná, ktorá je v blízkosti nad uvažovanou MVE Jalná (dopady na prietočnosť, revitalizáciu toku atď.), **7.)** v správe je odvolanie na „Konceptiu využitia hydroenergetického potenciálu vodných tokov SR do roku 2030, pričom nie je spomenuté, že databáza lokalít vychádza z technicky využiteľného hydroenergetického potenciálu pre MVE a jej súčasťou je aj príloha č.1, podľa ktorej treba postupovať pri zásahu do biotopov európskeho významu. **Záverom** konštatujeme, že ÚPN VÚC BBK má v smernej časti riešené MVE v regióne v časti 2.15. ENERGETIKA podľa podkladov ŠOP SR, ktorá vyplývala z posúdenia ekologických parametrov a s MVE Jalná sa neuvažovalo. Uvedená stavba v rkm 138,0 nie je ani v súlade s Konceptiou využívania HEP, ktorá v databáze lokalít s technicky využiteľným HEP pre MVE uvažuje s rkm 138,6.

Obvodný pozemkový úrad, Žiar nad Hronom (list zn.: 2011/00554, zo dňa 12.9.2011): Pri výstavbe malej vodnej elektrárne bude potrebný trvalý záber poľnohospodárskych pozemkov okolo 1,2 ha. Orgán ochrany poľnohospodárskej pôdy **súhlasí** s predloženým návrhom za predpokladu, že pri jeho realizácii bude investor postupovať podľa zákona č. 220/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy /ďalej len „zákon“. Aj keď v katastrálnom území Trnavá Hora - Jalná a Piteľová sú poľnohospodárske pôdy s nižším produkčným potenciálom, je potrebné dôsledne dodržiavať zákon o ochrane poľnohospodárskej pôdy, aby realizácia tohto zámeru nemala nepriaznivý vplyv na poľnohospodársku výrobu v tomto území. Navrhovaný investičný zámer si bude vyžadovať trvalý záber poľnohospodárskej pôdy o výmere 1,2 a preto je investor povinný postupovať podľa zákona a **pred začatím realizácie predmetnej stavby požiadať o súhlas podľa § 13 cit. zákona Krajský pozemkový úrad v Banskej Bystrici.**

Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Žiar nad Hronom (list zn.: C/2011/01514, zo dňa 23.9.2011) Podľa predloženej správy prevádzka MVE bude nehučná a predpokladá sa, že svojou činnosťou nebude mať nepriaznivý vplyv na zdravie obyvateľov, nakoľko je stavba umiestnená mimo obytnej zástavby. Realizácia zámeru nebude mať vplyv presahujúci štátne hranice. V zámere je preferovaná realizácia variantu 1. RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom podľa § 13 ods. 2 zákona č. 355/2007 Z. z. k správe o hodnotení vplyvov na životné prostredie navrhovanej činnosti „Malá vodná elektrárň Jalná“, vydáva súhlasné záväzné stanovisko a **súhlasí s realizáciou variantu č. 1.** Zároveň sa navrhuje, aby povolovací orgán v ďalšom štádiu konania zaviazal navrhovateľa činnosti: Počas výstavby MVE pracovisko musí spĺňať požiadavky nariadenia vlády č. 391/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko.

Slovenský vodohospodársky podnik, š.p., Banská Bystrica (list zn.: CS 1070/2011/CZ 12664/2011-210, zo dňa 4.10.2011) **Pripomenky: 1.)** Predmetná Správa o hodnotení neobsahuje popis technického riešenia, smerového vedenia prípadne priestorového usporiadania (zaradenia) stavebných objektov SO-06 Prístupová komunikácia k MVE, SO-07 Vyvedenie výkonu, ktoré bezprostredne súvisia s výstavbou MVE a sú súčasťou skladby projektovej dokumentácie.

2.) Taktiež požadujeme, aby sa v predmetnej Správe o hodnotení nachádzal popis technického riešenia prevádzkového súboru PS-03 Výtok vody, keďže predpokladáme, že s ním priamo súvisí navrhované prehĺbenie dna pod MVE za účelom zvýšenia hydroenergetického spádu a navrhovaná kóta nivelety dna nie je zrejmá ani v technickom popise stavebného objektu SO-05 Úprava koryta pod stupňom. **3.)** Ďalej požadujeme, aby sa navrhované technické opatrenie (viď kapitolu A.II.8.6, C.IV.2.13 a C.X.4.2.13) realizovalo v celom záujmovom území pod MVE (t.j. 15-500m) iba v rozsahu odstránenia lokálnych štrkových nánosov v prúde do maximálnej hĺbky 0,5m s ponechaním príbrežných plytčín a štrkových lavíc v šírke 5m od päty brehových svahov a nesúhlasíme s prehĺbením dna v trojuholníkovom priečnom profile v úseku 15-100m pod MVE v dôsledku porušenia stability dna toku, čím by dochádzalo k značnej dnovej erózii, čo by mohlo mať dosah aj na statiku samotnej vodnej stavby MVE. **4.)** Komisia pre rozvoj hydroenergetického potenciálu vodných tokov SR vydala súhlas na zriadenie vodnej stavby s energetickým využitím na rieke Hron v r.km 138,60 v profile Jalná. Na základe uvedeného súhlasu SVP, š.p., uzatvoril s investorom ZUS servis, s.r.o. Žiar nad Hronom Zmluvu o budúcej nájomnej zmluve na prenájom pozemkov vo vlastníctve SVP, š.p., dotknutých výstavbou MVE na Hrone v r.km 138,60. Upozorňujeme na nesúlad umiestnenia riešeného profilu MVE v predloženej zámere s vydaným súhlasom na zriadenie vodnej stavby a s uzatvorenou Zmluvou o budúcej nájomnej zmluve. Z toho dôvodu požadujeme investora o uzatvorenie dodatku k tejto zmluve o budúcej nájomnej zmluve, kde bude náležitý nesúlad riečnych kilometrov ošetrený. **5.)** V blízkosti navrhovaného profilu sa v r.km 143,110 nachádza rozostavaná MVE Hronská Dúbrava, na ktorú bolo vydané rozhodnutie KÚŽP v Banskej Bystrici č. 2008/00254-Be zo dňa 28.3.2008 vo veci povolenia stavby, predpoklad jej uvedenia do skúšobnej prevádzky je najneskôr do 31.12.2011. Vzdialenosť navrhovanej MVE Jalná a MVE Hronská Dúbrava je 5110 m, pri uvažovaní dĺžky hydrodynamického vzdutia MVE Jalná cca 2 km ostane prúdový úsek Hrona v dĺžke niečo málo cez 3 km. Takto situované priečne stavby na neupravenom úseku Hrona budú v budúcnosti s veľkou pravdepodobnosťou viesť k

problematickej prevádzke vodného toku, prejavujúcej sa v oblasti zimného režimu (v čase výskytu ľadochodov), splaveninového režimu a v konečnom dôsledku v celkovom negatívnom ovplyvnení prechodu povodňových prietokov. Z uvedeného dôvodu SVP š.p. OZ Banská Bystrica ako správca predmetného úseku toku požaduje, že samotnú údržbu a prípadnú realizáciu protipovodňových opatrení vyplývajúcich z prevádzky vodných stavieb znáša ich vlastníik v plnom rozsahu za odborného dohľadu a účasti správcu toku. **6.)** Záverom chceme upozorniť, že Správa o hodnotení neobsahuje kapitolu C.V.3 Zdôvodnenie návrhu optimálneho variantu, ktorá je uvedená v prílohe č. 11 zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

K samotnému technickému riešeniu MVE v tomto stupni prípravnej dokumentácie nemáme pripomienky nakoľko predložený zámer ich rieši len rámcovo a všeobecne. **Požadujeme, aby v ďalšom stupni projektovej dokumentácie boli pripomienky našej organizácie zohľadnené a následne zapracované do PD.**

Úrad pre reguláciu železničnej dopravy, sekcia špeciálneho stavebného úradu, Bratislava (list zn.:4652/2011-S4/S-Mt, zo dňa 30.9.2011): Má ku stavbe toto stanovisko: **1)** V prípade, že stavba resp. jej časť je situovaná do ochranného pásma dráhy (ďalej len: OPD) a neslúži na prevádzku dráhy alebo na dopravu na dráhe, podľa § 103 ods. 3 písm. a) je potrebný súhlas na vykonávanie činnosti v OPD. **2.)** Ak stavba, resp. jej časť je situovaná do OPD, nesúhlasíme s vydaním stavebného povolenia pred vydaním záväzného stanoviska ÚRŽD. **3)** Takýto súhlas (vydávaný formou záväzného stanoviska) v zmysle § 140b, ods. 1 stavebného zákona je pre správny orgán v konaní podľa stavebného zákona záväzný. K vydaniu posúdenia správy o hodnotení ÚRŽD **nemáme námietok.**

Železnice Slovenskej republiky, Generálne riaditeľstvo, odbor expertízy, Bratislava (list zn.: 19340/2011/O420-2, zo dňa 5.10.2011): Z hľadiska rozvojových záujmov ŽSR k stavbe elektrárne **nemáme námietky** a súhlasíme s vydaním územného rozhodnutia, za dodržania nasledovných podmienok: **1.)** Realizáciou stavby nesmie v žiadnom prípade dôjsť k ohrozeniu ani obmedzeniu bezpečnosti železničnej dopravy a k narušeniu stability a odvodnenia železničného telesa, **2.)** Projekt pre stavebné povolenie, s presným vyznačením všetkých objektov zasahujúcich do OPD (elektrické vedenia, terénne úpravy, úpravy ciest, prípadné preložky podzemných vedení, predpokladané vzdutie hladiny a pod.), žiadame predložiť na vydanie stanoviska cestou OR Zvolen, M.R. Štefánika 295/2, 960 02 Zvolen. Projekt musí obsahovať situáciu v mierke M 1:1000 s presným vyznačením objektov vo vzťahu k železničnej trati, t.j. kilometrická poloha objektu zakreslená do JŽM a zakótovanie minimálnej vzdialenosti daného objektu od osi koľaje. V prípade križovania elektrickej prípojky so železničnou traťou, projekt musí obsahovať presné vyznačenie polohy križovania elektrickej prípojky so železničnou traťou, projekt musí obsahovať presné vyznačenie polohy križovania s uvedením kilometrickej polohy zakreslenej do JŽM, pozdĺžny rez chráničkou a polohu montážnych jám a koncov chráničky od osi koľaje, päty svahu a priekopy, orientáciu koľaje, priečny rez chráničkou vedený v osi koľaje s okótovaním výšky krytia chráničky po hornú plochu podvalov a pláne železničného spodku, **3.)** V prípade zásahu do pozemkov v správe ŽSR je potrebné požiadať o vyjadrenie ŽSR, Stredisko hospodárenia s majetkom, Regionálne pracovisko Zvolen. Z hľadiska sledovania záujmov ŽSR **nepožadujeme posúdenie stavby podľa zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie.**

Národná diaľničná spoločnosť a.s., Bratislava (list zn.: 40201/58958/2011, zo dňa 19.9.2011): NDS - prevádzkový úsek sa ku samotnému zámeru už v minulosti vyjadril pre spoločnosť SINES, s.r.o. so sídlom v Kremnici a to listom zn. 4210/17060/2008 zo dňa 29.4.2008. Na znení tohto listu trváme a zároveň Vám ho v prílohe tohto nášho vyjadrenia zasielame. Ku Vami zaslanej správe o hodnotení z 08/2011, ktorá bola vypracovaná spoločnosťou EKOSPOL, s.r.o. so sídlom v Žiline sa podľa nášho názoru **nie je nutné z našej strany vyjadrovať**, nakoľko naša spoločnosť nie je na túto činnosť špecializovaná a zriadená. Našou úlohou bude v celom procese skôr to, aby nedošlo ku škodám na našom majetku a ku ohrozeniu bezpečnosti premávky na existujúcej rýchlostnej ceste R1 a to v dlhodobom horizonte.

Obvodný úrad životného prostredia v Banskej Štiavnici, úsek Štátnej správy (ŠS) vodnej správy (list zn.: C/2011/01407/ZH-REK, zo dňa 23.9.2011): *Týmto listom oznamujeme, že príslušným orgánom štátnej vodnej správy v uvedenej veci je Krajský úrad životného prostredia v Banskej Bystrici.*

Obvodný úrad životného prostredia v Banskej Štiavnici, úsek ŠS odpadového hospodárstva (list zn.: C/2011/01424/ZH-MAI, zo dňa 23.9.2011): *Obvodný úrad životného prostredia v Banskej Štiavnici, stále pracovisko v Žiari nad Hronom, štátna správa odpadového hospodárstva po preskúmaní predloženej správy o hodnotení „Malá vodná elektrárň Jalná“ nemá pripomienky.*

Obvodný úrad životného prostredia v Banskej Štiavnici, úsek ŠS ochrany prírody a krajiny (list zn.: C/2011/01408-02/ZH-NOH, zo dňa 11.10.2011): *Tak, ako sme uviedli v stanovisku k zámeru činnosti, miesto stavby sa nachádza mimo osobitne chránených častí prírody, t.j. v zmysle ustanovení § 12 zákona NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších právnych predpisov v území s prvým stupňom územnej ochrany, kde hranicu CHKO Štiavnické vrchy v tomto území tvorí hranica lesa, ktorá je totožná aj s hranicou chráneného územia európskeho významu SKUEV 0265 Suť. • Správa o hodnotení vplyvov na životné prostredie podrobne hodnotí vplyvy činnosti na chránené druhy rastlínstva, živočíšstva a chránené biotopy. Navrhuje opatrenia na zmiernenie vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie, organizačné a prevádzkové opatrenia počas výstavby ale aj po výstavbe. Na str. 67 správy o hodnotení v bode 5. rieši návrh monitoringu pre výstavbu a prevádzku navrhovanej činnosti za účelom zabezpečenia čo najväčšej účinnosti rybovodu, náhradných výsadiieb a zavodenie chránených biotopov počas výstavby a ďalších 3 rokov prevádzky, spojený s odstraňovaním zistených nedostatkov. V bode 5.2 správy rieši kontrolu dodržiavania stanovených podmienok podávaním písomných správ (orgánu životného prostredia a určenej odborne kompetentnej organizácii ŠOP SR a R-SRZ) o výsledku monitoringu počas výstavby a prvých 3 rokov prevádzky MVE, rybovodu a formovania náhradných biotopov, v ktorých budú aj návrhy na korigovanie zisteného nesprávneho vývoja alebo prevádzkovania. • Vzhľadom na charakter plánovanej stavby, štátny orgán ochrany prírody a krajiny požiadal o odborné stanovisko k správe o hodnotení aj ŠOP SR Regionálne centrum ochrany prírody vo Zvolene, Správa Chránenej krajinej oblasti Štiavnické vrchy listom č. 530/1AM/2011 zo dňa 11.10.2011, z ktorého vyplýva, že s výstavbou „Malej vodnej elektrárni Jalná“ **nesúhlasí**. ŠOP SR, Správa CHKO Štiavnické vrchy svoje negatívne stanovisko odôvodňuje aj záväznou Rámcovou smernicou o vode (RVS). Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/EC ustanovuje rámec pôsobnosti Spoločenstva v oblasti vodnej politiky. RVS poskytuje základný legislatívny rámec pre komplexnú ochranu a riadenie vodných zdrojov s cieľom zabrániť ďalšiemu zhoršovaniu stavu vôd a doceliť obnovu poškodených vodných útvarov a s nimi spojených vodných ekosystémov s cieľom dosiahnutia dobrého stavu vôd do roku 2015. Rámcovou smernicou o vode sa zavádza jednotná vodná politika v krajinách EU, základom ktorej sú nové princípy riadenia vodných zdrojov, od ktorých sa odvíjajú povinnosti jednotlivých členských štátov EU. Výstavba predmetnej MVE tak, ako sme uviedli v našom stanovisku k zámeru pre zisťovacie konanie, nie je v súlade s uvedenou smernicou. • Na základe záverov z viacerých rokovaní orgánov štátnej správy ochrany prírody a krajiny na rôznych úrovniach (MŽP SR, KÚ ŽP, OÚ ŽP, ŠOP SR a VÚC Banská Bystrica) bolo zo strany štátnej ochrany prírody prijaté **nasledovné stanovisko**: V uznesení vlády SR č. 178/2011 k návrhu koncepcie využitia hydroenergetického potenciálu vodných tokov SR do roku 2013 sú navrhnuté profily, na ktorých sa vodné diela z technického hľadiska dajú realizovať. Výstavba vodných diel na uvedených profiloch nebola posúdená z hľadiska ochrany prírody. Preto je potrebné vypracovať všeobecne záväzný materiál, ktorý posúdi z hľadiska zachovania prírodných hodnôt celý úsek vodného toku s navrhovanými profilmi a určí, ktoré z profilov sú vhodné pre výstavbu vodných diel. Pokiaľ takýto materiál neexistuje, rešpektujeme Koncepciu energetického využitia hydroenergetického potenciálu vodných tokov v SR, vypracovanú ŠOP SR. V tomto materiáli MVE Jalná sa nenachádza. • Na základe komplexného posúdenia predloženej správy o hodnotení činnosti na životné prostredie a všetkých dostupných úradu koncepčných materiálov, **orgán štátnej správy ochrany prírody a krajiny** z hľadiska jeho sledovaných záujmov **nesúhlasí** s výstavbou „Malej vodnej elektrárne Jalná“ na toku Hron v k. ú. Trnavá Hora - Jalná*

a Pítelová.

Obvodný úrad životného prostredia v Banskej Štiavnici, úsek ŠS ochrany ovzdušia (list zn.: C/2011/01409/ZH-JAE, zo dňa 14.9.2011): *Po preštudovaní predmetnej správy o hodnotení vplyvov na ŽP nemá z hľadiska záujmov štátnej správy ochrany ovzdušia pripomienky.*

Obvodný úrad životného prostredia v Banskej Štiavnici, úsek ŠS prevencie závažných priemyselných havárií (list č. 2011/00789/ZC-DK zo dňa 30.09.2011): *Súhlasí s navrhovanou činnosťou MVE Jalná bez pripomienok z hľadiska sledovaných záujmov prevencie závažných priemyselných havárií.*

Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru v Žiari nad Hronom (list č. ORHZZH1- 758/2011 zo dňa 22.09.2011): *Uvádzajú, že ako orgán štátnej správy na úseku ochrany pred požiarmi nie sú podľa zákona č. 314/2001 Z.z. kompetentní posudzovať, hodnotiť a vydávať stanoviská z hľadiska vplyvu na životné prostredie k uvedenej stavbe.*

Obecný úrad Pítelová (list zo dňa 19.10.2011): *Oznamujú, že Uznesením č. 6/2011 z mimoriadneho rokovania obecného zastupiteľstva zo dňa 11.10.2011 bolo uložené obecnému úradu Pítelová vydať k plánovanej stavbe MVE Jalná nesúhlasné stanovisko.*

Slovenský rybársky zväz - Rada Žilina (list zn.: 1666/1161/11 - OTV, zo dňa 5.10.2011): *Profil Jalná na vodnom toku Hron r.km 138,600 uvedený v zozname teoreticky využiteľného hydroenergetického potenciálu „Konceptie využitia hydroenergetického potenciálu vodných tokov SR“ vyhodnotil Slovenský rybársky zväz - Rada Žilina v rámci procesu prípravy tohto materiálu tak, že nesúhlasil s povolením výstavby MVE na danom profile.*

Vzhľadom na skutočnosť, že Vládou SR schválený dokument „Konceptia využitia hydroenergetického potenciálu vodných tokov SR do roku 2030“ (ďalej len „Konceptia“) je v rozpore s Rámcovou smernicou o vode a spôsobuje chaotické povoľovanie výstavby malých vodných elektrární, **nesúhlasíme** s povolením žiadnej MVE na rieke Hron. K Správe o hodnotení **uvádzame tieto pripomienky:** **1.)** Podľa spomínanej „Konceptie“ je nevyhnutné posudzovať synergický vplyv všetkých navrhovaných malých vodných elektrární na vodný ekosystém rieky Hron súčasne a nie separovane jednotlivito. Táto pripomienka však súvisí s už nami namietanou „Konceptiou“, ktorá to nariaďuje. **2.)** V Správe absentuje variantné riešenie hydroenergetického využitia predmetného úseku rieky Hron prostredníctvom derivačnej MVE. Derivačný typ MVE možno navrhnuť tak, že nebude vytvárať migračnú bariéru vo vodnom toku a zároveň nedôjde ani k zmene charakteru rybárskeho revíru. ● Správa v zásade podrobne uvádza údaje o priamych vplyvoch navrhovanej činnosti, ako aj aktuálne údaje o ichtyofaune, hodnote predmetného rybárskeho revíru a definuje škody a ich rozsah. ● Správa vo svojom obsahu predstavuje dve variantné riešenia: Variant 0 - nulový variant a Variant číslo 1 - MVE na pravom brehu Hrona. Z hľadiska záujmov rybárstva a ochrany vodného ekosystému rieky Hron je potrebné odporučiť Variant 0 - nulový variant. Za prijateľnejšie riešenie považujeme derivačnú MVE, ktorou sa navrhovateľ v Správe vôbec nezaoberal údajne z dôvodu rezolútneho odmietnutia zo strany správcu vodných tokov, čo považujeme na nedostatok tejto správy, pretože správca toku nie je povolujujúci správny orgán. ● Na strane 50 správy sa uvádza, že na 78 km nezavzduťom strednom úseku rieky Hron pripustila Štátna ochrana prírody SR len jednu MVE a to Žiar nad Hronom. Toto treba považovať za dezinformáciu, pretože požiadavkou SRZ - Rada Žilina a tiež ŠOP SR bolo zachovať 20 - 30 km dlhé kontinuálne úseky, aby boli zabezpečené neresové a potravné migrácie rýb, ktoré sú nevyhnutné pre zachovanie stabilných populácií rýb, z ktorých mnohé sú v súčasnosti už ohrozené alebo sa nachádzajú medzi nimi druhy chránené a druhy európskeho významu. Podobne úvaha, resp. názor riešiteľov Správy o uprednostnení menšieho zla je subjektívny, pretože toto mala riešiť Konceptia, ktorej úlohou bolo určiť, kde možno povoliť výstavbu MVE a potom by sa mohla uplatňovať otázka kvality projektu a technického riešenia s možnosťami eliminovania škôd. ● Z údajov ichtyologickej štúdie vyplýva, že v predmetnom úseku rieky Hron sa vyskytuje 26 druhov rýb. Táto rozmanitá druhová diverzita má svoju hodnotu, pričom jednotlivé druhy rýb sa vyznačujú špecifickými

požiadavkami na prostredie a disponujú rozdielnymi schopnosťami prekonávať prekážky v toku vrátane rybovodu. Biokoridor navrhnutý v Správe o hodnotení zohľadňuje požiadavky kladené na jednotlivé skupiny rýb a je vždy najlepšou alternatívou zabezpečenia kontinuity podhorských riek. Zo skúseností však možno predpokladať nízku funkčnosť v porovnaní so súčasným stavom v predmetnom úseku.

Klub slovenských turistov, sekcia vodnej turistiky, Bratislava (list bol doručený 07.10.2011): S výstavbou predmetnej MVE **nesúhlasíme!** Odôvodnenie: **1.)** Predložený zámer nespĺňa ciele uvedené v časti zvýšenia podielu obnoviteľných zdrojov na výrobe elektriny v SR ani v časti zvýšenia bezpečnosti a diverzifikácie dodávok energie SR nakoľko jej reálny prínos pre ES SR je zanedbateľný a vo svetle nových skutočností a to hlavne so stále sa znižujúcou vodnatosťou rieky bude energetický prínos plánovanej MVE veľmi nízky a v krátkom čase negatívne vplyvy výrazne prevážia. Z našich zistení vyplýva, že pozadie výstavby MVE je len čisto komerčné a na odobrenie zámeru širokou verejnosťou sa zneužíva environmentálne cítenie ľudí a v súčasnosti tak proklamovaný pojem „zelenej energie“. **2.)** Čo sa environmentálneho rozmeru týka, výstavba MVE Jalná sa už musí posudzovať v širších súvislostiach, a to hlavne vzhľadom na už vybudované MVE vzdialené od jej predpokladaného profilu len niekoľko km (Zvolen, Hronská Dúbrava). Priechne hate v toku rieky v takých malých vzdialenostiach od seba majú predsa úplne iný (kumulatívny) vplyv na život rieky ako samostatne stojaca hať vzdialená desiatky km od ďalšej prekážky. Je nutné posúdiť výstavbu hate už ako súčasť sústavy vodných diel. Z predložených materiálov „o posudzovaní vplyvov na životné prostredie“ je zrejmé, že stavba výrazne naruší charakter pôvodného vodného prostredia, bude mať negatívny vplyv na mikroklimatické pomery, úplne zmení charakter pobrežnej vegetácie a okolitého prostredia a vzhľadom na jej vplyv na výšku hladiny podzemných vôd a zmenu jej prúdenia následne vyvolá náklady, ktoré samo o sebe budú veľmi energeticky náročné. Zo správy vyplýva, že stavba bude mať na životné prostredie len čisto negatívne dopady. Ako jediný prínos sa deklaruje zavodenie pravobrežného ramena a časti lužného lesa na ľavej strane od predpokladanej zdrže MVE, čo sa však dá dosiahnuť i v súčasnosti za minimálnych nákladov a bez narušenia kontinuity toku. **3.)** Výstavba uvedenej MVE je tiež v priamom nesúlade so smernicou RSV 2000/60/ES z 22.12.2000 a tiež s programom revitalizácie Hrona z r. 2007. Tak isto je pri jej výstavbe nepreukázaný súlad s inými strategickými koncepciami napr. s dostavbou JEMO. **4.)** MVE vytvorí novú priečnu prekážku v súvislosti toku Hrona a výrazne tak obmedzí právo vodákov na voľný pohyb po rieke. Výstavba výstupných a nástupných mól nijako neovplyvní skutočnosť, že tok rieky s priehradami vzdialenými od seba len niekoľko (3 až 5) km, pomaly tečúcou vodou (MVE sa stavajú práve na perejných úsekoch s najväčším spádom), turisticky nezaujímavou scenériou (vyrúbaný pobrežný lužný les, zregulované brehy) prestane byť pre vodákov lákadlom a túto rieku natrvalo opustia. Už teraz je zbytočné hovoriť o rozvoji cestovného ruchu na Hrone a jeho okolí (už teraz prebieha jeho likvidácia). Je však zarážajúce, že sa ku splavnosti rieky relevantne a vyčerpávajúco nevyjadřila ani SACR, ŠPS ako dozorujúci orgán, a ani Povodie Hrona, ktoré má splavnosť zabezpečovať. Upozorňujeme, že tieto prekážky (v plavebnej dráhe) nie sú často ani riadne označené a ani zabezpečené v zmysle zákona a sú stálym nebezpečenstvom vážnych i smrteľných úrazov. Zánik vodáckej turistiky a regionálneho cestovného ruchu je už zjavný na úsekoch s vybudovanými MVE napr. na dolnom toku rieky. **5.)** Ďalším nemenej závažným dôsledkom likvidácie turistického ruchu na rieke je aj zánik požižovní člnov, kempov a služieb obyvateľstvu a v trhovom hospodárstve tak dochádza k bráneniu v slobodnom podnikaní a to v dôsledku preferovania a zvýhodňovania jednotlivcov v tomto prípade štátom, čo zakladá právne predpoklady na súdny spor. Nakoľko predkladateľ zatiaľ v žiadnom zo svojich vyjadrení reálne nepredložil návrh, ako chce zabezpečiť zachovanie a nezhoršenie splavnosti rieky Hron tak, ako to požadujú inštitúcie od ŠOP, KÚŽP, SACR, obec, či dotknuté občianske združenia, a na podmienke ktorej „trvá“ aj povodie Hrona, či ŠPS, môžeme sa len domnievať a z predloženej projektovej dokumentácie to jasne vyplýva, že podstavením MVE dôjde k vytvoreniu vážnej prekážky v splavnosti rieky so všetkými negatívnymi dôsledkami pre vodákov tak, ako to bolo už vyššie popísané. Všeobecne: Východiskovým materiálom nášho stanoviska je vládou SR schválená „Koncepcia využitia HEPu“ z 9.3.2011 tak, ako sa na ňu odvoláva aj investor slovami „Ich (rozumej MVE) celospoločenský a globálny environmentálny prínos má prioritu nad kritériami s úzkym lokálnym obsahom“ - čo je však úplný nezmysel a opak je pravdou !!! ● Do pozornosti však dávame časť „Uznesenie“, kde vláda ukladá MŽP: „za účelom zabezpečenia plnenia strategických cieľov

konceptie požiadať dotknuté orgány štátnej správy a dotknuté organizácie o dodržiavanie „Usmernenia MŽP SR pre účastníkov procesov prípravy, realizácie, posudzovania a povoľovania výstavby vodných stavieb...“ „Usmernenie MŽP SR“, kde napr. „Možnosť realizácie MVE v týchto lokalitách (rozumej - technické profily vhodné na výstavbu MVE) je ďalej podmienená zohľadnením environmentálnych aspektov a tiež iných oprávnených záujmov v území ovplyvnenom stavbou, v súlade s relevantnými právnymi predpismi. Riečne kilometre uvedené v databáze sú orientačné. Pri upresňovaní polohy stavby je potrebné zohľadniť miestne podmienky a lokalizáciu optimalizovať. Dôraz treba klásť na elimináciu negatívnych vplyvov na životné prostredie, prírodu a krajinu. ● Ak sa v procese EIA preukáže možnosť takých významných negatívnych vplyvov stavby na životné prostredie, prírodu a krajinu (hlavne na územia Natura 2000, ÚEV a CHVÚ), ktoré nie je možné eliminovať, resp. výrazne obmedziť navrhovanými opatreniami, kompenzáciami alebo optimálnejšou lokalizáciou stavby, odporúčame výstavbu zamietnuť. ● Prípravu, realizáciu a prevádzku MVE (a aj prípadné odstránenie stavby) zabezpečovať v súlade s platnými právnymi predpismi v oblasti výstavby (najmä stavebný zákon), vodného hospodárstva (najmä vodný zákon), ochrany životného prostredia (najmä zákon o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, zákon o ochrane prírody a krajiny), energetiky a súvisiacich oblastiach. ● Pri zabezpečovaní MVE (rovnako ako pri iných stavbách) sa predpokladá úzka spolupráca s účastníkmi súvisiacich konaní a všetkými dotknutými subjektami.

● Miestne a vecne príslušné stavebné úrady a vodoprávne orgány môžu svoje rozhodnutia (územné, stavebné a vodoprávne) podmieniť dodržaním určitých postupov a zabezpečením stanovísk v medziach zákona. ● V rámci jednotlivých projektov (navrhovaných činností) zabezpečiť dôslednú realizáciu posudzovania vplyvov na životné prostredie (vrátane cezhraničných vplyvov) v súlade so zákonom č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov tak, aby bola zabezpečená komplexnosť posudzovania, optimalizácia zvolených riešení a ich lokalizácie, výber environmentálne prijateľných technológií, optimálna časová a vecná následnosť jednotlivých realizačných krokov, ako aj vyváženosť environmentálnych, sociálnych a ekonomických aspektov realizovaných projektov s ohľadom na strategické ciele koncepcie. ● MVE prednostne umiestňovať mimo chránených území, najmä území NATURA 2000, a na jestvujúcich vodohospodárskych stavbách a bariérach vodných tokov s podmienkou ich spriechodnenia pre migrujúce druhy rýb. ● Zohľadniť existenciu rybárskych revírov. - Zohľadniť existenciu plavby na vodnom toku. ● Atď., atď.

Naše združenie sa už dlhé desaťročia zaoberá rozvojom turistického ruchu a skvalitňovaním, či aspoň udržiavaním kvalitného prírodného prostredia ako základnej platformy pre našu činnosť a s prírodou sme preto úzko spätý. Len ťažko nás preto môže niekto obviňovať z toho, že sme voči prírode necitliví a neleží nám na srdci jej ochrana, a to aj v globálnom ponímaní a dlhodobom horizonte. Nie sme v žiadnom prípade ani odporcami využívania HEP na ekologickú výrobu energie.

Výstavba MVE takou formou a v takom rozsahu ako sa to deje pod hlavičkou environmentálneho ctenia našej vlády je však vážnym úderom pod pás všetkým našim doterajším snaženiam a v prípade jej skutočného naplnenia bude mať nezvratné dôsledky nielen na turistov, biotopy Hrona, všetkých občanov, ale výrazne zhorší aj pohľad civilizovaného sveta na náš prístup k prírodným hodnotám. ● Široká odborná verejnosť, ekológovia, ichtyológovia, lesoochranári i samotní vodáci, podnikatelia pri toku, ako aj v povodí žijúci obyvatelia nie sú proti výstavbe environmentálnych zdrojov na výrobu elektrickej energie, ak sa to deje s rešpektovaním ochrany prírody a trvalej udržateľnosti životného prostredia. Sme presvedčení, že použitie derivačných MVE s ponechaním sanačného prietoku v pôvodnom koryte a so zvládnuteľným technickým riešením odklonu vody z pôvodného riečišťa bez jeho zahradenia, je rozhodne ekologicky prijateľnejší spôsob budovania MVE. ● Ich výstavbou by bol ekosystém rieky ovplyvnený prijateľnejšie a relatívne bez vážnejších výhrad akceptovaný živočíchmi, rybármi i vodákmi. A hoci energetická vyťaženosť toku by podstatne klesla, prejavili by sa ďalšie pozitívne aspekty a to, že tok by sa čiastočne revitalizoval a získal by aj vyššiu retenčnú schopnosť (protipovodňová ochrana). ● Je preto potrebné pri napĺňaní našich koncepcií i medzinárodných záväzkov hľadať rozumný kompromis a necitlivým prístupom k „obnoviteľným zdrojom“ nespôsobiť ich „neobnoviteľnosť“, či priamo zánik. Máme za to, že projektant jednoznačne i v tomto prípade svojim „invariantným“ projektom (priehradový typ vodného diela) zvolil necitlivý prístup k rieke Hron, flóre, faune, obyvateľom povodia i všetkým ostatným užívateľom tejto rieky. ● Výstavba MVE Jalná tak, ako je v „zámere“ predstavená, nie je v záujme

živočíchov rieky Hron, nie je v záujme pobrežného lužného lesa, nie je v záujme vodákov a turistického ruchu, nie je v záujme obyvateľov dotknutých obcí a v konečnom dôsledku ani ostatných obyvateľov SR. **Záver:** Vzhľadom k vážnej pochybnosti o právoplatnosti „Spoločného verejného prerokovania zámeru MVE Jalná z 20.9.2011“ z dôvodu nezverejnenia „Všeobecne zrozumiteľného záverečného zhrnutia“ v čase a na mieste tak, ako to stanovuje zákon a pre iné ďalšie formálne nedostatky v predloženej „zámere“ žiadame o možnosť „dodatocne“ sa k prejednávanej veci písomne vyjadriť a to v čase do 5 dní od ďalšieho prerokovania predmetnej záležitosti a reagovať tak na nové skutočnosti vyplývajúce z nového prerokovania.

OZ Hron pre slobodné rieky, Zvolen (list zn.: 08/10/11OZhpsr, zo dňa 6.10.2011): Ako zainteresovaná verejnosť a účastník konania podľa §27 zákona, predkladá toto písomné stanovisko: S uvedeným zámerom „Malá vodná elektrárňa Jalná“ na rieke Hron v lokalite obcí Pitelová, Trnavá Hora-Jalná **nesúhlasíme** a žiadame, aby príslušný orgán v súlade s §37 ods. 2 v záverečnom stanovisku neodporučil jej realizáciu. • Naše stanovisko podporuje tiež samotná Spáva o hodnotení, kde v kapitole 19. Súlad navrhovanej činnosti s platnou územnoplánovacou dokumentáciou a ďalšími relevantnými strategickými dokumentmi (str.31) sa uvádza, že výstavba MVE Jalná je v rozpore s Rámcovou smernicou o vodách RSV (Vodný zákon č.364/2004 Z.z.) a Smernicou Európskeho parlamentu a Rady č. 2000/60/ES. • Dôrazne namietame proti tomu, aby rozhodujúcim kritériom pre záverečné rozhodovanie pri posudzovaní vplyvov na životné prostredie predmetnej činnosti a pri rozhodovaní o povolení navrhovanej činnosti bola Koncepcia využitia hydroenergetického potenciálu vodných tokov SR do roku 2030 - uznesenie č. 178 (ako je i v tomto materiáli - Kap. X Všeobecne zrozumiteľné záverečné zhrnutie) a nie zákon 24/2006 Z.z. a Vodný zákon prevzaté zo zákonov EÚ. • Podľa tejto Koncepcie a jej usmernenia (Príloha č. 1 k tejto koncepcii), na ktorú sa odvoláva aj tvorca tejto Správy o hodnotení, nie je rozhodne prioritou dôsledné preskúmanie vplyvov zámerov výstavby MVE na životné prostredie podľa zákona 24/2006 Z.z. a Zákona č. 364/2004 Z.z. a následné rozhodovanie podľa tohto zákona, ale na všetkých politicky schválených 348 technických profiloch uvedených v prílohe č. 3 je dôležitejšie preferovať realizáciu vodných elektrární. Nakoľko, ako je uvedené v koncepcii, „Ich celospoločenský a globálny prínos má prioritu nad kritériami s úzkym lokálnym dosahom“.

Združenie Slatinka, Zvolen (list zo dňa 9.10.2011) Žiadame obvodný úrad ŽP v Banskej Štiavnici SP Žarnovica, aby vydalo záverečné stanovisko, v ktorom neodporučí realizáciu MVE Jalná z nasledovných dôvodov: **1.)** MVE Jalná nie je v súlade s UPD Banskobystrického VÚC, ktorý v smernej časti uvádza: „Priečne stavby na tokoch typu MVE a podobných objektov sú pre ryby prakticky neprekonateľnou prekážkou, pôsobia komplexne negatívne na ekosystémy tečúcich vôd - zásadne menia charakter biotopov, životných podmienok, biodiverzitu. Preto navrhujeme realizovať len rekonštrukcie historicky existujúcich objektov, prípadne stavať MVE na už existujúcich - funkčných priečných objektoch a na profiloch uvedených v koncepcii využitia hydroenergetického potenciálu vodných tokov SR po jej posúdení v zmysle zákona č. 24/2006 Z.z. a jej schválení. **2.)** Posudzovanie a schvaľovanie tejto koncepcie podľa zákona 24/2006 však malo viacero vecných nedostatkov - samotného materiálu, boli premietnuté všetky technicky využiteľné profily - ignorovanie pripomienok SRZ a ŠOP, neakceptovanie Rámcovej smernice o vode, ignorovanie pripomienok Maďarskej strany, a pod. Preto by okrem tohto dokumentu mali byť brané do úvahy aj ostatné strategické dokumenty, z ktorých pre SR vyplývajú voči EÚ záväzky a prípadné sankcie, ktoré sú priamo v rozpore s touto koncepciou. **3.)** V záväznej časti UP Banskobystrického VÚC uvádza: • Regulatív 4.9. uvádza: Eliminovať systémovými opatreniami stresové faktory pôsobiace na prvky územného systému ekologickej stability (znečisťovanie prostredia, eutrofizáciu, fragmentáciu krajiny, šírenie invázných druhov organizmov, bariérový efekt dopravných koridorov a priečných prekážok v tokoch...). • ÚPN VÚC Banskobystrický kraj - Zmeny a doplnky (r.2004) Regulatív 4.12. uvádza: Zabezpečovať zachovanie a ochranu všetkých typov mokradí, revitalizovať vodné toky a ich brehy vrátane brehových porastov a lemov, zvýšiť rôznorodosť príbrežnej zóny (napojenie odstavených ramien, zachovanie sprievodných brehových porastov) s cieľom obnoviť integritu a zabezpečiť priaznivé existenčné podmienky pre biotu vodných ekosystémov s prioritou udržiavania biodiverzity a vitality brehových porastov vodných tokov.

• MVE Jalná je teda v rozpore s týmito regulatívmi, keďže pri výstavbe by došlo k porušeniu pozdĺžnej kontinuity

biokoridoru nadregionálneho významu. Toto porušenie je o to významnejšie, že by došlo aj k výrubu brehových porastov.

4.) Upozorňujeme, že Konceptia využitia hydroenergetického potenciálu vodných tokov, na ktorú sa správa o hodnotení odvoláva, nie je nadradeným dokumentom UPD Banskobystrického kraja - ide len o zoznam technicky využiteľných profilov, a aj podľa záverečného stanoviska SEA a usmernenia MŽP k tejto koncepcii je potrebné posudzovať vplyvy jednotlivých MVE v území individuálne. • Konceptia HEP obsahuje totiž všetky technicky využiteľné profily bez zohľadnenia ich environmentálnych dopadov, a už vôbec nereflektuje kumulatívny vplyv týchto stavieb na ekosystém Hrona. **5.)** V tejto súvislosti upozorňujeme na existenciu už postavenej MVE Hronská Dúbrava. Keďže je všeobecne známy kumulatívny vplyv MVE a vzhľadom na blízkosť MVE Hronská Dúbrava a ostatných, ktoré sú v procese povoľovania ďalej /MVE Bzenica, Žiar nad Hronom.../ žiadame, aby príslušný orgán bral do úvahy dokumenty spracované SAŽP /Vyhodnotenie krajinnokoekologických predpokladov a environmentálnych limitov využívania krajiny pre OZE na území SR - december 2005/, Rámcovú smernicu o vodách /implementovaná ako Vodný plán SR a manažmentové plány povodí, UPN Banskobystrického VÚC. **6.)** Podľa vyhodnotenia krajinnokoekologických predpokladov a environmentálnych limitov využívania krajiny pre OZE na území SR sa uvádza, že pre podhorské úseky riek je potrebné zachovať aspoň 60% pôvodne prúdivého úseku. Pri návrhu koncepcie využitia HEP sa v stanoviskách SRZ a ŠOP uvádzalo, že z hľadiska zachovania ichthyocenózy je potrebné zachovať medzi priečnymi stavbami MVE nevzduté úseky minimálne 20 km. V prípade realizácie MVE Jalná je evidentné, že táto doporučená vzdialenosť je absolútne ignorovaná. Ak vezmeme do úvahy, že v procese prípravy sú MVE Šalková, Vikanová už existujúce MVE Zvolen, vo fáze prípravy je MVE Budča, - Hronská Dúbrava, Jalná, Šášovské Podhradie, Žiar nad Hronom, Bzenica, Hliník nad Hronom atď., je evidentné, že v prípade realizácie týchto projektov je zachovanie 60% nevzdutého úseku podhorskej časti rieky v podstate nemožné. Preto by MVE Jalná nemala byť v procese EIA odporučená na realizáciu. **7.)** Nie je možné MVE pokladať za spásu vyriešenia vznikajúcich problémov pri výrobe el. energie jednotlivými spôsobmi, a to predovšetkým negatívnych vplyvov na zložky ŽP. Príklady z praxe dokazujú, že realizáciou stavieb charakteru MVE vznikajú negatívne vplyvy predovšetkým na kvalitu vody v toku, faunu a to hlavne na ichtyofaunu, ako aj narušenie scenérie a estetických hodnôt krajiny. Aj v zdevastovanom koryte sa výstavbou MVE spravidla zásadne znehodnotia okolité ichthyocenózy. Tieto negatívne vplyvy nie sú dostatočne vyvažované množstvom vyrobenej energie, hlavne ak vezmeme do úvahy kumulatívny vplyv MVE vznikajúcich a pripravovaných na rieke Hron v ostatných 2 rokoch.

8.) Pozitívom správy o hodnotení je, že sa čiastočne pokúša o zhodnotenie kumulatívnych vplyvov MVE. Podľa Správy o hodnotení je vhodnejšie povoliť na predmetnom úseku zahustenie toku objektmi MVE, a nepovoliť výstavbu na úseku od Žiaru nad Hronom po Kozmálovce. Tu ale upozorňujeme, že v tomto procese, ani v následnom prípadnom povoľovacom konaní nie je možné zabezpečiť zachovanie tohto úseku. Nie je to ani v kompetencii príslušného orgánu a s ohľadom na určenie profilov v Konceptii využitia hydroenergetického potenciálu vodných tokov SR do roku 2030 je problematické určiť v súčasnosti legislatívny nástroj na zabezpečenie ochrany stredného Hrona pred projektmi MVE.

9.) Pozitívom Správy o hodnotení tiež je, že navrhuje obnovu bývalého ramena Hrona a jeho zavodnenie, čo predpokladá časom vznik nových cenných spoločenstiev. V prípade, že technické opatrenia na reguláciu výšky hladiny spodnej vody nebudú realizované a manažované dôsledne /v prípade, že pri prevádzke nebude ekologický dozor ďalej upozorňujeme, že tento je len na „dobrej vôli prevádzkovateľa a investora“/ dôjde naopak k odumretiu cenných starších jedincov stromov **10.)** Pri výstavbe MVE a úprave koryta dôjde k výrubu brehových porastov. Okrem toho, že ide o významný krajinný prvok, ktorý by mal byť zničený, dôjde takýmto zásahom k opätovnému prerušeniu biokoridoru nadregionálneho významu. Vzhľadom na likvidáciu porastov pri MVE Hronská Dúbrava by to predstavovalo prerušenie z hľadiska konektivity ekosystémov na približne 3,5 km úseky rieky. - v takomto prípade je už otáznosť, či teda v tejto časti možno hovoriť o rieke Hron ako o biokoridore. • Napriek tomu, že MVE Jalná /v správe o hodnotení/ je jedinou stavbou tohto charakteru, ktorá okrem negatívnych vplyvov zámeru ráta s možnosťou zlepšenia stavu niektorých príľahlých biotopov, prípadne vytvorením nových cenných spoločenstiev, treba mať na zreteli, že zásah do biokoridoru nadregionálneho významu - rieky Hron predstavuje z hľadiska ochrany prírody nepozorovateľne väčší negatívny zásah, než je potenciálny prínos týchto navrhovaných opatrení. • Zo správy je evidentné, že výstavba MVE Jalná

bude mať na rieku Hron vyslovene negatívny dopad, ktorý je v správe dostatočne opísaný.

• Pozitívny vplyv, ktorý spracovateľ správy uvádza je podmienený realizáciou biologických opatrení, je podmienený realizovaním biologického projektu, platným ekologickým dozorom, a pod. Tento by mal byť platený investorom resp. prevádzkovateľom MVE a podľa platnej legislatívy nevyplýva pre investora alebo prevádzkovateľa povinnosť takýto dozor skutočne zabezpečiť. Naopak skúsenosti z už postavených projektov MVE na Hrone ukazujú, že prevádzkovatelia často mechanicky obmedzujú účinnosť biokoridorov, a rybovodov za účelom zvýšenia výroby el. energie a prívodu vody k turbínam. • Ďalej upozorňujeme, že v správe o hodnotení neboli dostatočne opísané situácie v prípade tvorby ľadových bariér v súvislosti s už existujúcou MVE Hronská Dúbrava, kedy vzájomným vplyvom môže dôjsť ku skutočne kritickým situáciám. • Tak isto je bagatelizovaný vplyv na znehodnotenie tejto časti rieky Hron pre rekreačné účely, keďže v súčasnosti je táto časť Hrona vyhľadávaná práve pre svoj prúdový charakter. • Konečne upozorňujeme príslušný orgán, že verejnosť v obci Pitelová v tomto prípade nebola informovaná o tom, kde a akým spôsobom sa môže verejnosť oboznámiť so správou o hodnotení. Nebolo verejnosti sprístupnené zrozumiteľné záverečné zhrnutie, ani iným spôsobom nebola verejnosť informovaná o tom, aké má práva a možnosti v procese EIA tak, ako sme upozornili na verejnom prerokovaní správy o hodnotení. • Takýmto spôsobom došlo k hrubému porušeniu článku 5 tzv. Aarhuského dohovoru (Dohovor o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia, číslo publikácie OSN E/F/R.98.II.E.27, z 25. júna 1998), ku ktorému SR pristúpila uznesením NR SR č. 1840 z 23.9.2005 a ktorý je platný vo vzťahu k SR od 5.3.2006, k porušeniu ustanovení zákona 24/2006, ale aj k obmedzeniu ústavného práva verejnosti na prístup k informáciám. • Z tohto dôvodu ani nám nebol jasný termín na zaslanie pripomienok k správe o hodnotení, preto **žiadame, aby naše pripomienky boli riadne akceptované** ako pripomienky zainteresovanej verejnosti, a v prípade ďalších konaní žiadame postavenie účastníka. **Na záver** našich pripomienok k správe o hodnotení: Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001, ÚSES Zvolen 1995 uvádza, že rieka Hron patrí s priečnymi objektmi najmenej zaťaženým nadregionálnym biokoridorom Slovenska. Je teda potrebné tento priaznivý stav čo možno najviac zachovať.

Združenie Pohronských organizácií SRZ, Nová Baňa (list zo dňa 19.10.2011): S výstavbou predmetnej MVE **nesúhlasíme!** Pre ďalší postup posudzovania vplyvov na životné prostredie žiadame výstavbu MVE Jalná posudzovať v širších súvislostiach, a to hlavne vzhľadom na už vybudované MVE vzdialené od jej predpokladaného profilu len niekoľko km (Zvolen, Hronská Dúbrava) a plánované MVE Šášovské Podhradie a tiež z hľadiska nadregionálneho a celoštátneho významu rieky Hron. Z lokálneho hľadiska priečne hate v toku rieky v takých malých vzdialenostiach od seba výrazne narušia charakter pôvodného vodného prostredia, čo bude mať za následok úplnú degradáciu rybích populácií s následnou stratou rybárskych revírov a ich hospodárskeho významu. • Náklady na udržanie rybích populácií na dotknutých úsekoch rieky a rybárskych revírov v náväznosti na celý nadregionálny narušený biokoridor Hrona si budeme uplatňovať v rámci zákonnej legislatívy pre každú priečnu hať MVE samostatne v medziach hraníc jednotlivých rybárskych revírov. • Žiadame MŽP SR o zákonné nariadenie, ktoré by riešilo uznávanie týchto kompenzačných peňažných náhrad za spôsobené environmentálne a hospodárske škody a určilo, kto za tieto škody nesie zodpovednosť a teda na kom budú zo strany SRZ vymáhané.

ZÁVEREČNÉ VYHODNOTENIE STANOVÍSK K SPRÁVE O HODNOTENÍ

Pripomienky k správe o hodnotení vyjadrené v stanoviskách sú vo väčšine prípadov oprávnené a dotýkajú sa súladu a aj nesúladu navrhovanej činnosti s platnou legislatívou a koncepciami. **Niektoré požiadavky a podmienky vyjadrené v stanoviskách sa netýkajú priamo procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie, ale nasledovného procesu povoľovania činnosti, kde budú tieto podmienky zahrnuté.** Celkovo bolo k Správe o hodnotení strategického dokumentu **doručených 23 stanovísk** od dotknutých orgánov a iných dotknutých subjektov.

V stanovenej lehote sa k správe o hodnotení nevyjadrili nasledovné subjekty:

- Obvodný úrad v Žiari nad Hronom, odbor civilnej ochrany a krízového riadenia
- Obec Trnavá Hora

Súhlasné stanoviská zaslali :

1. **Ministerstvo hospodárstva SR**
2. **Obvodný úrad životného prostredia v Banskej Štiavnici, štátna správa odpadového hospodárstva**
3. **Obvodný úrad životného prostredia v Banskej Štiavnici, štátna správa ochrany ovzdušia**
4. **Obvodný úrad životného prostredia v Banskej Štiavnici, štátna správa prevencie závažných priemyselných havárií**

Súhlasné stanovisko s pripomienkami, resp. s podmienkami a požiadavkami k realizácii zaslali :

5. **Ministerstvo životného prostredia SR, Sekcia vôd**
  - rozpor s Koncepciou HEP 2030 (Koncepcia využitia hydroenergetického potenciálu vodných tokov SR do roku 2030) v umiestnení a ročnej výrobe
6. **Krajský úrad životného prostredia v Banskej Bystrici**
  - podmienka súladu so zámerom resp. ÚPD príslušnej obce
7. **Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Žiari nad Hronom**
  - podmienka dodržania zákona č. 391/2006 Z.z. (nároky na pracovisko)
8. **Obvodný pozemkový úrad Žiar nad Hronom**
  - podmienka dodržania zákona č. 220/2004 Z.z. (ochrana poľnohospodárskych pôd)
9. **Slovenský vodohospodársky podnik š.p. Banská Bystrica**
  - požaduje popis technického riešenia prevádzkového súboru PS-03 Výtok vody
  - požaduje, aby náklady na údržbu a prípadnú realizáciu protipovodňových opatrení vo vzťahu k ľadochodom a prechodu veľkých vôd niesol investor
  - požaduje, aby sa navrhované technické opatrenie (viď kapitolu A.II.8.6, C.IV.2.13 a C.X.4.2.13) realizovalo v celom záujmovom území pod MVE (t.j. 15-500m) iba v rozsahu odstránenia lokálnych štrkových nánosov v prúde do maximálnej hĺbky 0,5m s ponechaním príbrežných plytčín a štrkových lavíc v šírke 5m od päty brehových svahov
  - nesúhlasia s prehĺbením dna v trojuholníkovom priečnom profile v úseku 15-100m pod MVE v dôsledku porušenia stability dna toku, čím by dochádzalo k značnej dnovej erózii, čo by mohlo mať dosah aj na statiku samotnej vodnej stavby MVE
  - požadujú investora o uzatvorenie dodatku k zmluve o budúcej nájomnej zmluve na prenájom pozemkov vo vlastníctve SVP, š.p., dotknutých výstavbou MVE na Hrone v r.km 138,60, kde bude nevyhnutný nesúlad riečnych kilometrov ošetrený
10. **Národná diaľničná spoločnosť a.s. Bratislava**
  - nesmie dôjsť ku škodám na majetku NDS a k ohrozeniu premávky na R1 v dlhodobom horizonte
11. **Úrad pre reguláciu železničnej dopravy (URŽR), Sekcia špeciálneho stavebného úradu, Bratislava**
  - upozorňujú na križovanie prístupovej cesty so železničnou traťou
  - stanovujú podmienky v prípade, že sa zasahuje do ochranného pásma dráhy
12. **Železnice Slovenskej republiky, Bratislava, Generálne riaditeľstvo, Odbor expertízy**
  - nesmie dôjsť k ohrozeniu ani k obmedzeniu bezpečnosti železničnej dopravy
  - nesmie dôjsť k narušeniu stability a odvodnenia železničného telesa
  - požiadavka predloženia podrobného projektu vo vzťahu k ochrannému pásmu dráhy a križovaniu elektrickej prípojky s dráhou

Stanoviská, v ktorých sa konštatuje možný negatívny vplyv MVE, resp. ďalší postup v konaní, zaslali:

13. **Banskobystrický samosprávny kraj**
  - nesúlad s regulatívom 3.1.3. (vodná turistika) ÚPN VÚC
  - nesúlad s regulatívom 4.9. (ÚSES) ÚPN VÚC
  - kumulatívny efekt viacerých MVE (scenéria, výrub drevín, migrácia rýb, kvalita vody, splavovanie Hrona)

- dopad MVE Hronská Dúbrava na MVE Jalná
- rozpor s Konceptiou HEP 2030 v umiestnení

Stanoviská, ktoré neodporúčajú realizáciu navrhovanej činnosti, zaslali:

14. Ministerstvo životného prostredia SR, Odbor výkonu štátnej správy

- navrhovaná činnosť patrí medzi činnosti (umiestnenie vodného diela), ktoré môžu mať negatívny vplyv na predmet ochrany SKUEV0256
- kumulatívny vplyv s MVE Hronská Dúbrava na predmet ochrany SKUEV Suť

Nesúhlasné stanoviská zaslali:

15. Obec Pitelová

- bez odôvodnenia

16. Obvodný úrad životného prostredia v Banskej Štiavnici, štátna správa ochrany prírody a krajiny

- nesúhlas ŠOP SR Regionálne centrum ochrany prírody vo Zvolene, Správa CHKO Štiavnické vrchy
- rozpor s Rámcovou smernicou o vode
- absencia OPaK v Konceptii HEP 2030, absencia koncepcného dokumentu pre zachovanie prírodných hodnôt celého úseku toku

17. Slovenský rybársky zväz - Rada Žilina

- synergický vplyv všetkých navrhovaných MVE na vodný ekosystém
- absencia derivačného variantu
- predpoklad nízkej funkčnosti rybovodu

18. Klub slovenských turistov, Sekcia vodnej turistiky a Regionálna rada KST a KST Tempo

- reálny prínos pre Elektrizáciu sústavu SR je zanedbateľný
- kumulatívny vplyv s ďalšími MVE
- narušenie charakteru pôvodného vodného prostredia, pobrežnej vegetácie, hladín podzemných vôd, mikroklimy
- nesúlad s Rámcovou smernicou o vode
- priečna prekážka pre splavovanie Hrona, dopad na cestovný ruch
- vplyvy na služby cestovného ruchu
- podľa Usmernenia MŽP SR sa majú zohľadňovať iné oprávnené záujmy, stavbu je možné zamietnuť, má sa dodržiavať vodný zákon, zákon o posudzovaní vplyvov na ŽP, zákon o ochrane prírody a krajiny, je nutné úzko spolupracovať s účastníkmi súvisiacich konaní, má sa dôsledne realizovať posúdenie vplyvov na životné prostredie, treba zabezpečiť výber environmentálne prijateľných technológií, je potrebné zohľadniť existenciu plavby na vodnom toku
- navrhuje sa realizácia derivačného variantu

19. OZ Hron pre slobodné rieky

- nesúlad s Rámcovou smernicou o vode
- kritériom pre povolenie činnosti nemá byť koncepcia HEP 2030, ale zákon č. 24/2006 Z.z. a vodný zákon

20. Združenie Slatinka

- nesúlad s ÚPN BBSK (majú sa rekonštruovať existujúce a ostatné profily podľa Koncepcie po posúdení EIA)
- rozpor so záväznou časťou ÚPD BBSK, regulatívom 4.9. (ÚSES) a regulatívom 4.12.(ochrana mokradí)
- zachovať 60% pôvodne prúdivého úseku, a medzi profilmi min. 20 km nezavzdutých úsekov
- negatívne vplyvy na ichtyofaunu a estetické hodnoty krajiny
- biologické opatrenia nevyvážia celkový negatívny zásah na biokoridor Hrona; z legislatívy nevyplýva povinnosť realizovať biologické opatrenia
- nie sú riešené ťadové bariéry
- bagatelizovaný je vplyv na rekreáciu
- námietka ohľadom informovania verejnosti
- požiadavka na štatút účastníka konania

21. Združenie Pohronských organizácií SRZ, Nová Baňa

- kumulovaný vplyv s ďalšími MVE - strata rybárskych revírov a ich hospodárskeho významu - požiadavka finančnej kompenzácie

Nasledovné subjekty zaslali oznámenie, že nie sú kompetentní vyjadriť sa k predmetnej žiadosti:

22. Okresné riaditeľstvo hasičského a záchranného zboru Žiar nad Hronom

23. Obvodný úrad životného prostredia v Banskej Štiavnici, štátna vodná správa

- príslušným orgánom je Krajský úrad životného prostredia v Banskej Bystrici

5. Vypracovanie odborného posudku v zmysle §36 zákona

OÚŽP určilo listom č. B/2011/00142/ZC-DK POS zo dňa 19.10.2011 podľa § 36 ods. 2) zákona za spracovateľku odborného posudku RNDr. Ivetu Mocikovou, CSc. zapísanú v zozname odborne spôsobilých osôb na posudzovanie vplyvov na životné prostredie pre odbor činnosti vodné hospodárstvo a oblasť činnosti vodné stavby pod číslom 32/95-OPV. Odborný posudok obsahuje všetky zákonom stanovené náležitosti, vrátane návrhu záverečného stanoviska. Spracovateľka odborného posudku vypracovala odborný posudok na základe správy o hodnotení, stanovísk k správe o hodnotení, záznamov z verejného prerokovania, podkladových materiálov a doplňujúcich informácií poskytnutých spracovateľom dokumentácie, navrhovateľom a projektantom, ako aj na základe vlastných zistení, vrátane terénnej obhliadky dotknutého územia osobnej návštevy dotknutého územia. V závere odporúča príslušnému orgánu vydať kladné stanovisko na realizáciu navrhovanej činnosti. Odporúčania, závery a podmienky z odborného posudku boli využité ako podklad pri spracovaní príslušnej kapitoly tohto záverečného stanoviska - VI.3. Odporúčané podmienky pre etapu výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti. Posudok bol doručený na OÚŽP dňa 21.11. 2011.

IV. KOMPLEXNÉ ZHODNOTENIE VPLYVOV NAVRHovANEJ ČINNOSTI NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

V priebehu procesu posudzovania boli zistené a vyhodnotené nasledovné kladné a záporné vplyvy navrhovanej činnosti na životné prostredie:

Najvýznamnejšie požiadavky na vstupy:

Trvalý záber pôd bude okolo 1,2 ha. ● Nároky na povrchovú vodu z Hrona sú pre MVE (tri štvrtiny roka bude celý prietok pretekať cez turbíny MVE) a pre rybovod 1 m³.s-1. ● Výkon z MVE bude vyvedený z vývodovej skrine káblovým vedením na dvojstĺpovú trafostanicu (dĺžka necelých 100 m) resp. jestvujúcej linky 22 kV. ● Dopravné trasy budú po ceste III. triedy Žiar nad Hronom - Trnavá Hora - Hronská Dúbrava s odbočkou pri Pitelovej na poľnú cestu; okolo MVE sa realizuje preložka poľnej cesty. ● Zriadenie staveniska bude na pravom brehu Hrona na ploche cca 0,05 ha pri profile MVE na pozemku navrhovateľa. ● Etapa výstavby zamestná asi 50 pracovníkov; etapa prevádzky bude plne automatizovaná, bezobslužná.

Najvýznamnejšie údaje o výstupoch:

Stavebná doprava bude produkovať plynné emisie a sekundárnu prašnosť; prevádzka MVE bude bez výstupov z hľadiska ovzdušia. ● Počas výstavby budú vznikať odpady z konštrukčných prvkov a použitých surovín, odpady z pomocných (napr. obalových) materiálov, komunálny odpad, odpad z odstraňovania vegetácie; počas prevádzky budú vznikať odpady z odlučovača ropných látok, odpady z údržby a odpad z čistenia hrabíc. ● Počas prevádzky budú vznikať odpadové vody z priesakov zo strojovne a hydraulických obvodov turbín - čistené budú na odlučovači ropných látok; vyčistené vody budú vypúšťané do dolnej vody pod elektrárňou. ● Hluk vyvolajú stavebné mechanizmy pri zemných prácach a nákladné vozidlá pri doprave surovín a komponentov; hluk počas prevádzky bude vznikať z

hydroagregátov v uzavretom priestore strojovne. • Významné terénne úpravy sa neočakávajú, využije sa súčasná konfigurácia; dôjde k lokálnej ťažbe štrkov pre účely úpravy dna koryta; na brehoch toku sa vybudujú nízke hrádze dĺžky 910 m (pravý breh) a 680 m (ľavý breh); stavba si nevyžiada asanácie objektov a nie je v kolízii s existujúcimi inžinierskymi sieťami.

- **Vplyvy na obyvateľstvo, urbánny komplex a využitie zeme:**

Návrh predstavuje využitie obnoviteľného zdroja energie s výrobou elektrickej energie bez znečisťovania ovzdušia, alebo iných rizík ohrozenia ľudského zdravia. • Ak by MVE nahradilo ročnú výrobu 5 590 MWh elektrickej energie z fosílnych palív, ušetrila by sa každoročne produkcia 260 t plyných emisií (SO₂, CO₂, NO_x, As), 61 t popolčeka, 2 012 t popola a spotreba 9 000 t kyslíka. • Pri priemernej spotrebe 3 MWh/domácnosť/rok by MVE Jalná zabezpečila výrobu pre 1 860 domácností, čo je trvalé zásobovanie sídla približne s 5000 obyvateľmi. • Po dobu výstavby sa zabezpečí 50 dočasných pracovných príležitostí. • Vzdušie končí pod ústím Ihráčskeho potoka, takže zvýšenie hladín podzemných vôd v najbližšej obytnej zóne sa neočakáva; tento moment je ale potrebné zohľadniť v budúcom modeli prúdenia podzemných vôd s ohľadom na optimálne nastavenie parametrov odvodňovacích kanálov s prípadnou možnosťou zlepšenia stavu odvodňovania územia, kde sú dnes občasné problémy s podmáčaním pozemkov; do modelu je potrebné zakomponovať funkciu existujúceho (údajne zaneseného) odvodňovacieho jarku na ulici v Jalnej. • MVE nezhorší povodňovú bezpečnosť obce Trnavá Hora - Jalná ani poľnohospodárskej krajiny; pri veľkých vodách bude mať prepúšťať prietoky v kapacite súčasného koryta a väčšie prietoky nad súčasnú kapacitu koryta sa budú prirodzene vybrežovať do inundácie vpravo a budú obtekať hrádu a stupeň po pravostrannej inundácii cez oráčiny oblasti „Lúky pri Hrone“ tak, ako je tomu teraz. • Stavba ovplyvní rybné hospodárstvo; aj keď kvalitatívno-quantitatívne pomery ichtyofauny sú už v súčasnosti každoročne umelo ovplyvňované násadami, ktoré dopĺňajú alebo nahradzujú prirodzené rozmnožovanie hospodársky cenných druhov rýb, často na úkor ekologicky cenných pôvodných druhov rýb, v podmienkach intenzívneho decimovania rybej osádky kormoránmi; o náhradách za straty na rybnom hospodárstve bude potrebné rokovať s príslušnými MO SRZ. • Prehradenie toku bude mať dopad na vodnú turistiku; lode bude potrebné preniesť okolo stupňa; za tým účelom sa vybuduje výstupné a nástupné mólo so schodmi.

- **Vplyvy na horninové prostredie:**

K zásahom do horninového prostredia dôjde len počas výstavby MVE a to v dôsledku manipulácie so zemnými hmotami pri výstavbe hrádz, priesakových kanálov, rybovodu a pri úpravách koryta najmä pod profilom MVE; z hľadiska bilancie manipulovaných zemín sa nepredpokladá vznik previsu; zemné hmoty z výkopov budú využité pri stavbe hrádz vrátane humóznej vrstvy, ktorá sa použije na vytvorenie pôdneho krytu telies; časť hmoty hrádz - najmä štrkopiesky - bude potrebné suplovať dovozom. • Abrázii brehov sa predídne úpravou brehov kamennou rovnatinou.

- **Vplyvy na vodné pomery:**

Celková dĺžka vzdutia bude 1,6 km; zmení sa hĺbka vody - bezprostredne nad haťou bude asi 3 m vyššia (oproti súčasným cca 0,5 m), postupne však bude vzdutie vyznievať a skončí pod ústím Ihráčskeho potoka; nehrozí ani spätné vzdutie v odvodňovacom jarku z Jalnej. • Dopad vzdutia na podzemné vody bude eliminovaný funkciou priesakových kanálov; priesakové kanály 21 znížia rozkyv hladín podzemných vôd v užšej prierečnej zóne; optimálne nastavenie hladiny v nich, aj vo vzťahu k biologickým požiadavkám na okolité biotopy, určí modelový výpočet. • Spomalením prúdenia v toku v oblasti zdrže sa zhorší kyslíková bilancia a hromadiť sa budú jemné sedimenty; biochemickými pochodmi sa podporí biologické oživenie vôd; preplachovaním koryta počas povodňových stavov (MVE vtedy pracovať nebude, klapky na hati budú otvorené) sa zabezpečí ich odnos, prípadne je možné vyvolať riadené „prepláchnutie“ dnových sedimentov počas veľkých prietokov nad 80 m³.s⁻¹, čím sa zabezpečí odstránenie jemných sedimentov v centrálnej časti koryta; ílovité a piesčité sedimenty z okrajových častí zdrže bude potrebné odstraňovať ťažbou z brehu; na elimináciu vplyvu eutrofizácie by bolo vhodné vybudovať pod stupňom aspoň dva kamenné prahy z balvanov, nakoľko trieštenie vody je veľmi účinným

spôsobom oksylichovania vôd resp. odbúravania organických látok. • V prípade extrémnych mrazov bude dochádzať raz za niekoľko rokov ku sporadickému nahromadeniu ľadovej bariéry na konci vzdutia; v ďalšom stupni projektovej dokumentácie sa vypracuje prevádzkový a manipulačný poriadok pre tvorbu ľadov (i povodňové stavy) v zmysle

platnej legislatívy, ktorý stanoví postup v prípade tejto situácie, a ktorý bude pre prevádzkovateľa záväzný (správa toku bude zmluvne prenechaná v celom úseku od konca vzdutia po dolný koniec prehĺbenia); eliminácia hromadenia ľadových krýh sa predpokladá pomocou mechanizácie, manipuláciou s hladinami, prípadne odstreľovaním.

- **Vplyvy na mikroklimatické pomery:**

Vplyvy na mikroklimatické pomery v dôsledku zmien zastúpenia štruktúr povrchu je možné vylúčiť.

- **Vplyvy na pôdy:**

Vplyvy na pôdu spočívajú v zábere pôd, ktorý je vyčíslený len orientačne; skutočný záber pôd bude závisieť od prijatej alternatívy riešenia rybovodu, kde obtokový rybovod navrhuje bystrinu na príľahlých poľnohospodárskych pozemkoch v šírke 4 m a dĺžke 290 m, kým vnútrokorytový sa obhospodarovaných plôch nedotkne. • Obmedzenie poľnohospodárskeho využitia pôd na pravej strane Hrona v dôsledku zvýšenia hladín podzemných vôd sa neočakáva - priesakové kanály zabezpečia požadovanú úroveň; nie je však možné vylúčiť prípadnú interakciu vody v alternatíve obtokového kanála pre ryby. • Pre ochranu poľnohospodárskych pôd z hľadiska záberu a vodného režimu je prijateľnejšia alternatíva vnútrokorytového rybovodu.

- **Vplyvy na ichtyofaunu:**

Počas výstavby pri realizácii zemných prác v koryte a u brehových partií bude dochádzať k zakaľovaniu vody s možným dopadom na abundanciu ichtyofauny a pokles diverzity bentickej fauny. Preto by tieto zemné práce mali trvať čo najkratšie a mali by sa robiť v obdobiach, kedy to ekosystému môže čo najmenej uškodiť, teda nie počas minimálnych prietokov. Je potrebné, aby stavebné práce nezasahovali do obdobia neresenia (apríl až jún). Najvhodnejším obdobím zemných prác v koryte je aj z pohľadu výkonu rybárskeho práva neskorá jeseň a zima.

Realizáciou diela vznikne bariéra pre migráciu rýb; pod prehradením toku dochádza prehusteniu tiahnúcich rýb k neresistiam a stratám z neplnohodnotného neresu a rozmnožovania; bariéra predstavuje rozpad rybej populácie na dve menšie, čím sa znižuje možnosť výmeny genetického materiálu, znižuje sa reprodukčná schopnosť populácie a deformuje druhová diverzita a populačná hustota; negatívny dopad realizácie MVE na spoločenstvá rýb možno minimalizovať výstavbou rybích prechodov, ktoré umožnia ako reprodukčnú, tak genetickú komunikáciu populácií v pozdĺžnom profile toku; ak by sa nepostavil adekvátny biokoridor (rybovod), došlo by k prerušeniu ťahov predovšetkým silných migrantov - nosáľa, pleskáča, podustvy a úhora, ale tiež druhov migrujúcich na stredné vzdialenosti - plosky, boleňa, mrien, hlavátky, jalcov, pstruhov, lipňa, sumca, šťuky a zubáča; prirodzená kontinuita toku bude zabezpečená aj počas veľkých vôd, kedy budú klapky na hati otvorené resp. v období vyliatia vôd z koryta do inundácie.

- Prekonanie prekážky v období mimo veľkých vôd (cca tri štvrtiny v roku) má tri momenty: 1. navedenie rýb do rybovodu, 2. preplávanie tohto rybovodu, 3. pobytové pomery v zdrži.

1. Ryby migrujúce proti prúdu na neres priplávajú pudovo až k výtoku z turbín. Po opakovanej neúspešnej snahe preplávať proti rýchlej vode z turbín, prípadne blúdiace pod vodopádom prepadajúcim cez haťové polia, budú vyplavované do prvej upokojenej vody hneď pod výtokom z turbín, kam má byť tesne pod vývar MVE umiestnený vstup do rybovodu. Na prilákanie rýb z vývaru posluží malý navrhovaný vodopádik dopadajúci do Hrona v osi výtoku z rybovodu.

2. V obtokovom rybovode budú plávať 290 m v pomerne širokej (4 m), ale plytkej (0-40 cm) bystrine bez brzdiacich prekážok. Menej zdatné menšie ryby budú využívať okrajové plytkiny, kde každých 5 m budú mať možnosť oddychu v rýchlostnom tieni za úkrytovým balvanom. Väčšie ryby (podustvy, jalce, mreny, hlavátky, sumce) budú plávať rýchlejšim centrálnym prúdom hlbokým ale len 40 cm, čo môže menej vyhovovať najväčším rybám (hlavátky, sumce) - pre tieto je vhodnejší vnútrokorytový hlboký prepážkový variant rybovodu s dĺžkou 120 m a šírkou 3 m s hĺbkou vody 60 až 72 cm. Prepážky v ňom zabezpečia kontinuálny meandrujúci hlboký prúd s rýchlosťou 1 až 1,5 m.s-1. V každej komore budú oddychové miesta s rýchlosťami vody pod 0,5 m.s-1.

3. Spomalená voda v zdrži nebude vyhovovať reofilným (prúdomilným) a v dôsledku zanášania dna zdrže jemnými sedimentami ani litofilným druhom neresiacim sa na štrkovom substráte. Predpokladá sa ústup najmä podustvy a mreny, ich miesto zaujmú ekologicky menej žiaduce druhy - limnofilné a indiferentné druhy pomaly tečúcich vôd. Tangovaný úsek opustia vývojové štádiá reofilných druhov - mreny, podustvy, jalce hlavaté, plosky, slíže, čereble,

hlavátky, pstruhy potočné a lipne. Zmenená potravná ponuka zabahneného dna vzdutia zdrže priláka limnofilné a eurytopné druhy rýb ako sú kapre, liene, karasy, pleskáče, sumce, zubáče, šľuky, ostrieže a plotice. Povodňovým a riadeným preplachovaním dna zdrže sa vplyv zmierni. Náhradné neresiská sú navrhnuté pod haťou ako dve nové umelé štrkové lavice umiestnené v okrajových plytčinách. • MVE Jalná má kumulatívny efekt s MVE Hronská Dúbrava; vzdialenosť od konca vzdutia po vyššie ležiaci profil je asi 3 km. Požiadavkou ŠOP a SRZ ohľadom stredného toku Hrona od profilu Zvolen po Veľké Kozmálovce (83 km) je zachovať 60% prúdových úsekov a zachovať odstup min. 20 km medzi jednotlivými profilmi. V tomto úseku je navrhnutých celkovo 13 MVE, avšak ako aj pripúšťa koncepcia HEP 2030 ich realizovateľnosť je otázna vzhľadom na veľký počet limitujúcich faktorov. Jediným ŠOP a SRZ odobreným profilom je MVE Žiar nad Hronom. Ak by boli na toku v úseku Zvolen - Veľké Kozmálovce vybudované len uvedené tri prekážky (MVE Hronská Dúbrava je vo výstavbe), bolo by ešte možné dodržať uvedených 60% nezavzdutého úseku. Navrhované odstupy však nie sú už teraz dodržané napr. medzi MVE Hronská Dúbrava a profilom Zvolen (cca 12 km) resp. medzi MVE Hronská Dúbrava a MVE Žiar nad Hronom (cca 13 km) - tento odstup sa v dôsledku výstavby MVE Jalná v blízkosti MVE Hronská Dúbrava ešte skrúti.

- **Vplyvy na flóru a inú faunu:**

V mieste stupňa a hrádzí bude odstránených na pravom brehu 1 200 m starších súvislých brehových porastov, na ľavom brehu 550 m prevažne mladších brehových porastov a zasiahnutý tu bude aj okraj porastu v dĺžke 200 m s exemplármi starých vrb (lesný porast je už ale narušený výrubmi); odstránenie porastov na brehoch Hrona v celkovej dĺžke 1 950 m bude

na tomto úseku znamenať stratu dôležitých úkrytových funkcií pre pobrežné a vodné živočíšstvo; brehové porasty tu vytvárajú úkryty rýb pred predátormi, zimoviská pre obojživelníky, úkryty semiakvatických plazov, drobných zemných cicavcov, vydry riečnej, netopierov, početných skupín vtáctva (spevavce, ďatľovce, sovy, atď.), a teda prispievajú ku podstatne väčšej kvantite potravy pre tunajšie vzácné vrcholové predátory ako sú sokol myšiar, myšiak lesný, orol kráľovský a iné dravce a menšie šelmy (kuna, lasica, atď.); na zmiernenie dopadu sa navrhuje náhradná líniová výsadba autochtónnych stromov a krovin v zahrádzovom priestore, prípadne bylín (trst', pálka, ostrica) v okrajovej časti zdrže. • Vzdutie bude mať dopad na izolované riečne rameno Hrona s lužným lesom a močiarňami spoločensťami; aby nedošlo k odumretiu drevín na ostrove v dôsledku trvalo zvýšených hladín podzemných vôd cca na úroveň okolo 257 m n.m., je navrhnutá odvodňovacia rúra umiestnená pod odvodňovacím kanálom s vyvedením odtoku pod stupeň; objektom na reguláciu hladín sa zabezpečí požadovaná úroveň hladiny v ramene 256 - 255,5 m n.m.

- **Vplyvy na vzácné, ohrozené a chránené druhy a biotopy:**

Činnosť bude mať dopad na biotop európskeho významu Vo4 Nížinné až horské vodné toky s vegetáciou zv. *Ranuncion fluitantis* a *Callitriche-Batrachion* [3260] vyskytujúci sa v priestore plánovanej zdrže. • Navrhnutými opatreniami (odvodňovacia rúra s objektom na reguláciu hladín, kamenno štrkovo- ílová prehrádzka v strede ramena) je možné zachrániť prioritný biotop európskeho významu Ls1.1 „Vrbovo-topolové nížinné lužné lesy [*91EO], a biotop európskeho významu Vo2 Prírodné eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich alebo ponorených cievnatých rastlín typu *Magnopotamion* alebo *Hydrocharition* [3150] zastúpené v komplexe lužného lesa a zazemňujúceho sa starého riečného ramena (izolovaného od Hrona starou riečnou hrádzou); opatreniami sa zlepši trvalé zavodnenie i stav lužného lesa a mokradného spoločensťva, nakoľko v súčasnosti je po väčšinu roka rameno vyschnuté a zarastá synantropnou vegetáciou. To pozitívne ovplyvní aj pobytové, potravné a rozmnožovacie bázy mnohých chránených druhov obojživelníkov, bezstavovcov a vtákov. • Dopad vzdutia na podzemné vody bude eliminovaný funkciou priesakových kanálov, čo spôsobí menšiu rozkolísanosť extrémov v pririečnej zóne; to znamená, že napr. vo vzťahu k mokradovej lúke na ľavej strane Hrona budú extrémne maximá (v marci, apríli, júli, prípadne v novembri) nižšie, a v ostatnej časti roka minimá vyššie oproti súčasnému stavu; v tejto botanicky hodnotnej lúke bolo okrem biotopu Lk11 Trstinové spoločensťvá mokradí identifikovaná mozaika chránených biotopov, z toho sú 4 národného významu (Lk6 Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí, Lk7 Psiarkové aluviálne lúky, Lk9 Zaplavované travinné spoločensťvá, Lk10 Vegetácia vysokých ostríc) a 1 je európskeho významu (Br2 Horské vodné toky a bylinné porasty pozdĺž ich brehov [3220]); prieskumom je tu zistený výskyt 6-tich vzácných a ohrozených druhov, z toho jeden je chránený (ostrica *Hartmannova Carex hartmannii*); vplyvom vodného diela sa zlepši

vlhkostných režim týchto mokradných spoločenstiev; návrhom vyhlbenia dvoch malých jazierok sa nahradia funkcie chýbajúcich biotopov mŕtvych riečnych ramien dôležitých pre obojživelníky, plazy, bezstavovce, vtáky, z cicavcov pre vydru a pod. • Z hľadiska ichtyologického patrí dotknutý úsek Hrona do mrenového pásma, kde na základe aktuálneho prieskumu (VI/2011) prevládajú kaprovité reofilné litofily; početnostne dominuje hrúz škvrnitý, jalec hlavatý a podustva severná; najväčšia ichtyomasa bola zistená u podustvy severnej, hlavátky veľkej a mreny severnej; v dotknutom úseku toku Hrona sa aj na základe starších prieskumov a evidencie úlovkov vyskytuje 18 druhov rýb, z toho podľa Červeného zoznamu rýb Slovenska (Hensel, Mužík, 2001) ohrozený je 1 druh - čerebľa pestrá (*Phoxinus phoxinus*, EN), 3 druhy sú závislé na ochrane - nosál sťahovavý, podustva severná, hlavátka veľká (LR:cd), 2 druhy sú takmer ohrozené - jalec maloústý, ploska pásavá (LR:nt), 3 druhy patria medzi najmenej ohrozené taxóny - jalec hlavatý, lipeň tymiánový, mrena severná (LR:lc); ostatných 9 druhov nie je ohrozených; podľa zákona č. 139/2002 Z.z. o rybárstve a vyhlášky MŽP SR č. 185/2006 Z.z. je väčšina z nich chránená minimálnou lovnou dĺžkou, prípadne časom hájenia, okrem čereble, a okrem plosky pásavej (*Alburnoides bipunctatus*), ktorá je chránená rybárskou legislatívou. Do zoznamu čiastočne chránených druhov (min. lovnou dĺžkou, časom hájenia) patrí ešte pstruh dúhový; podľa zákona č. 543/2002 Z.z. zo zistených druhov sú podľa prílohy č. 4 chránené ako európsky významné hrúz bieloplutvý (*Gobio albipinnatus*) a hlavátka veľká (*Hucho hucho*, prirodzené populácie).

- **Vplyvy na krajinu:**

Štruktúra a využívanie okolitej krajiny dotknutého úseku Hrona nebude výstavbou MVE nijako ovplyvnená. Významný vplyv na krajinný obraz územia bude mať odstránenie brehových porastov Hrona v mieste výstavby hydrouzla MVE a bočných hrádzí; vplyv bude pretrvávať niekoľko rokov aj po výstavbe MVE do doby vyvinutia náhradných výsadbiev drevín pozdĺž drénov.

- **Územný systém ekologickej stability:**

K lokálnemu narušeniu nadregionálneho biokoridoru Hrona dôjde v dotknutom riečnom úseku vytvorením čiastočne priechodnej (selektívnej) bariéry pri migrácii rýb v toku (hať s rybovodom), ďalej cca 1,6 km dlhým vzdutím v koryte Hrona a odstránením jeho brehových porastov na cca 1-km úseku, čo je možné zmierniť hlavne maximálnym vylepšením účinnosti rybieho priechodu a navrhovanými líniovými výsadbami náhradných brehových a sprievodných porastov Hrona (bylinných z vnútornej a drevinových z vonkajšej strany nových hrádzí), ako aj ďalšími opatreniami v rámci okolitých biotopov (revitalizácia starého ramena, zlepšenie vodného režimu mokradnej lúky, vybudovanie štrkových lavíc pre neres pod stupňom).

- **Iné vplyvy:**

Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky, či kultúrne hodnoty nehmotnej povahy, alebo na archeologické a paleontologické náleziská, a ani na významné geologické lokality sa neočakávajú.

V. CELKOVÉ HODNOTENIE VPLYVOV NAVRHOVANEJ ČINNOSTI NA NAVRHOVANÉ CHRÁNENÉ VTÁČIE ÚZEMIE, NAVRHOVANÉ ÚZEMIE EURÓPSKEHO VÝZNAMU ALEBO SÚVISLÚ EURÓPSKU SÚSTAVU CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ (NATURA 2000)

Výstavbou MVE Jalná nebude dotknuté žiadne chránené územie prírody a krajiny - hranica lesného územia európskeho významu (SKUEV0265 Suť), čo je zároveň aj hranica CHKO Štiavnické vrchy, začína viac ako 100 m južným smerom - až za frekventovanou a oplotenou rýchlostnou cestou R1 Zvolen - Nitra.

VI. ZÁVERY

1. Záverečné stanovisko k navrhovanej činnosti

Na základe výsledkov procesu posudzovania vykonaného podľa ustanovení zákona č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa

o d p o r ú č a

realizácia navrhovanej činnosti „Malá vodná elektrárň Jalná“ na rieke Hron pre navrhovateľa ZUS servis, s.r.o.

za predpokladu splnenia podmienok a realizácie opatrení uvedených v kapitole VI. 3. záverečného stanoviska (Odporúčané podmienky pre etapu prípravy výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti).

2. Odporúčaný variant

Na realizáciu sa odporúča variant č.1 - prvý variant zo Zámeru, tzn. umiestnenie a prevádzka malej vodnej elektrárne v profile Jalná na Hrone v rkm 138 so strojovňou MVE na pravom brehu Hrona.

3. Odporúčané podmienky pre etapu prípravy výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti

Na základe celkových výsledkov procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie, pripomienok a stanovísk k správe o hodnotení, verejných prerokovaní a odborného posudku podľa § 36 zákona sa odporúčajú pre etapu prípravy, výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti nasledujúce podmienky:

1. V ďalšej projekčnej činnosti sa orientovať na riešenie rybovodu podľa alternatívy vnútrokorytového prepážkového biokoridoru a v spolupráci s ichtyológom ďalej optimalizovať jeho priestorové a hydraulické parametre na základe analógového alebo digitálneho modelu, ktoré umožnia čo najkomplexnejšiu genetickú a reprodukčnú komunikáciu populácií v celom pozdĺžnom profile.
2. Biologický projekt rybovodu musí byť súčasťou projektovej dokumentácie stavby v ďalšom povoľovacom procese. Problematiku rybovodu, navrhovaných náhradných výsadiel a zavodnenia chránených biotopov podrobnejšie riešiť v Biologicko - technickom projekte aj v nadväznosti na Model prúdenia podzemných vôd.
3. Plán monitoringu hydrologických a ichtyologických pomerov je potrebné predložiť spolu s dokumentáciou pre stavebné povolenie. Požiadavku sledovania hydrologicko-ichtyologických pomerov zapracovať do podmienok kolaudačného rozhodnutia.
4. Vodný tok rieky Hron musí byť počas celej výstavby MVE priechodný, nemôže dôjsť počas výstavby k vzniku nepriechodnej bariéry, čo by bránilo pohybu a migrácii rýb a malo by negatívny dopad na ichtyofaunu počas výstavby MVE.
5. Výstavbu MVE, najmä pri realizácii zemných prác v koryte a u brehových partií vykonať v čo najkratšom čase, a to v obdobiach, kedy to ekosystému môže čo najmenej uškodiť, nie počas minimálnych prietokov.
6. Stavebné práce vykonávať mimo obdobia neresenia (apríl až jún). Zemné práce v koryte vymedziť na obdobie najvhodnejšie z pohľadu výkonu rybárskeho práva (neskorá jeseň a zima).
7. Vybudovať nové štrkové lavice pod haťou ako náhradu za stratené neresisko 1 a neresisko 2.
8. V dobe vrcholiaceho neresu rýb je potrebné prerušiť výrobu elektrickej energie a otvoriť hradiace klapky na hati v období odporúčaných ichtyológom.
9. Vybudovať pred a pod stupňom výstupné a nástupné móla a schody pre vodných turistov; preriešiť možnosť strojnej vykládky a nakládky lodí formou pohyblivého móla, alebo inak mechanizovanej nakládky a vykládky (napr. pomocou kladiek, koľajničiek) tak, aby bolo možné manipulovať aj s naloženými loďami.

10. Výrubu brehových porastov pre účely výstavby hrádzí a priesakových kanálov realizovať v nevyhnutnej miere a zabezpečiť nezasahovanie (zachovať existujúce stromy, krovinu a bylinné mokrade, obmedziť pohyb osôb, techniky a pod.) do zvyšnej časti príľahlej lesnej a lúčnej vegetácie.
11. V úseku pod oporným múrom cesty R1 nesmie byť vykonaný hromadný výrub všetkých stromov, ale iba označených stromov určených na výrub.
12. Lavobrežnú hrádzu a priesakový kanál v rkm cca 138,15 - 138,5 situovať podľa technických možností čo najtesnejšie k brehu z titulu záchrany starých jedincov vrb.
13. Vysadiť náhradnú líniu krovin pozdĺž odvodňovacích drénov v úsekoch, kde sa odstránia brehové porasty Hrona z titulu výstavby ochranných hrádzí. Vhodné druhy predstavujú bršlen európsky, vtáčí zob obyčajný, vrbica purpurová, baza čierna, svíb krvavý a pod. Pre ich výsadbu zabezpečiť aspoň 3 m široký pás pozemku.
14. Vysadiť náhradnú líniu autochtónnych druhov stromov (napr. vrbica biela, vrbica krehká, jelša lepkavá) na oboch brehoch Hrona okolo hydrouzla MVE.
15. Po okraji zdrže vysadiť náhradné lemové porasty močiarnych tráv (trst', páľka, ostrica).
16. V pravostrannom riečnom ramene (na úrovni cca okolo rkm 139) zabezpečiť technickými objektmi (odvodňovacia rúra, objekt na reguláciu hladiny, kamenno-štrkovo-hlinitá prehrádzka v strede hlavného ramena) vodnú hladinu na biologicky optimálnej úrovni 255,50 m n.m. (pod prehrádzkou) a 256,00 m n.m. (nad prehrádzkou); do pravostranného riečneho ramena ústí v dolnej časti zľava (od hrádzky) v súčasnosti zazemnená suchá vetva ramena, ktorú je potrebné prečistiť (prehlbiť v hornej časti po úroveň 256 m n.m.). Zlepší sa tým celkový drenážny účinok, čím je možné zachrániť staré stromy lužného lesa.
17. Pre účely prevencie podmáčania pozemkov v oblasti okolo konca vzdutia, prehĺbiť prúdnicu v prirodzenom riečnom prahu Hrona pri lhráčskom potoku a prečistiť, prípadne prehĺbiť odvodňovací jarok cesty v Jalnej až po jeho ústie.
18. Optimálnu hladinu podzemných vôd je potrebné verifikovať modelovým výpočtom (Model prúdenia podzemných vôd) so zreteľom na viaceré aspekty a to
  - a. na prevenciu podmáčania poľnohospodárskych pozemkov,
  - b. zlepšenia stavu odvodňovania obytného územia v Jalnej, prípadne na JZ zastavaného územia obce Trnava Hora, kde sú už dnes občasné problémy s podmáčaním pozemkov,
  - c. stabilizácie úrovne hladín podzemných vôd v oblasti starého ramena Hrona,
  - d. zlepšenie vodného režimu chránených lesných a lúčnych mokradných spoločenstiev
  - e. situovaných na ľavej strane Hrona na úrovni cca rkm 138,15 - 138,50.

Na základe výsledkov následne prípadne spresniť technické riešenie pre zabezpečenie optimálnej úrovne podzemných vôd v okolí.

19. Na vlhkej lúke nachádzajúcej sa naľavo od Hrona na úrovni cca rkm 138,15 - 138,35, tvorenej mozaikou mokradných lúčnych spoločenstiev vyhlbiť dve malé jazierka asi pol metra hlboké o ploche min. 5x5 m, ako kompenzačné biotopy pre chránené druhy živočíchov.
20. Pri navrhovaných úpravách koryta pod MVE plne akceptovať požiadavky a podmienky Slovenského vodohospodárskeho podniku (SVP) vyplývajúce zo stanoviska k SOH a konkrétne úpravy koryta špecifikovať v ďalšom povoľovacom procese s odporúčaniami a požiadavkami SVP, ako s účastníkmi konania ďalšieho povoľovacieho procesu.
21. V ďalšom stupni projektovej dokumentácie vypracovať prevádzkový a manipulačný poriadok pre tvorbu ľadov (i povodňové stavy) v zmysle platnej legislatívy, ktorý bude pre prevádzkovateľa záväzný (správa toku mu bude zmluvne prenechaná v celom úseku od konca vzdutia po dolný koniec prehĺbenia); eliminácia hromadenia ľadových kryh sa predpokladá pomocou mechanizácie, manipuláciou s hladinami, prípadne odstrelovaním.
22. Pre účely odstraňovania nánosov jemných sedimentov z dna zdrže vyvolať v závislosti od prietokových pomerov, riadené „prepláchnutie“ dnových sedimentov počas veľkých prietokov nad 80 m³.s⁻¹; ekologicky vhodná frekvencia je 3 krát do roka - na jar, v lete a na jeseň; ilovitá a piesčité sedimenty z okrajových častí zdrže bude potrebné odstraňovať ťažbou z brehu.

23. Vybudovať pod stupňom aspoň dva nízke kamenné prahy z balvanov - trieštenie vody je veľmi účinným spôsobom okysličovania vôd resp. odbúravania organických látok; prahy by mali byť prekonateľné loďami aj pri nižších stavoch (t.j. s preliačinou / prúdnicou v strede resp. pri konkávnom / eróznom brehu).
24. V oblasti medzi Trnavou Horou a Jalnou vybudovať pri Hrone lavičky pre rekreačný pobyt a rybolov.
25. Dohľad nad dodržaním navrhnutých a schválených opatrení zabezpečiť počas výstavby prostredníctvom autorského dozoru krajinného ekológa a ichtyológa.
26. S príslušnými MO SRZ dohodnúť náhrady za straty na rybnom hospodárstve.
27. Zabezpečiť vypracovanie projektov a realizáciu monitorovacích prác pred, počas a po výstavbe MVE v zmysle požadovaného rozsahu poprojektovej analýzy podľa kapitoly V.5. tohto záverečného stanoviska.
28. Zámer je zakomponovaný do pripravovanej územnoplánovacej dokumentácie obce Trnavá Hora; zámer bude možné realizovať až po jej schválení.
29. Obec Pitelová nedisponuje územnoplánovacou dokumentáciou; v povolovacích konaniach je potrebné získať súhlas obecného zastupiteľstva.
30. Dodržať počas výstavby zákon č. 391/2006 Z.z. (nároky na pracovisko)
31. Dodržať zákon č. 220/2004 Z.z. (ochrana poľnohospodárskych pôd)
32. Nesmie dôjsť ku škodám na majetku spoločnosti Národná diaľničná spoločnosť a.s. a k ohrozeniu premávky na R1 v dlhodobom horizonte
33. V prípade, že stavba MVE resp. jej časť je situovaná do ochranného pásma dráhy (ďalej len: OPD) železničnej trate, je potrebný súhlas na vykonávanie činnosti v OPD. Ak stavba MVE, resp. jej časť je situovaná do OPD, je potrebné žiadať pred vydaním stavebného povolenia vydanie záväzného stanoviska ÚRŽ (Úrad pre reguláciu železničnej dopravy (URŽR), Sekcia špeciálneho stavebného úradu, Bratislava).
34. Plne akceptovať požiadavky a podmienky Železníc Slovenskej republiky, Generálne riaditeľstvo, odbor expertízy, Bratislava, ktoré uvádzajú vo svojom stanovisku k SOH.

4. Odôvodnenie záverečného stanoviska vrátane zdôvodnenia akceptovania predložených písomných stanovísk k správe o hodnotení

Záverečné stanovisko bolo vypracované podľa § 37 ods. 1 až 3 zákona na základe správy o hodnotení, stanovísk doručených k správe o hodnotení, záznamov z verejných prerokovaní, odborného posudku, konzultácií a terénnej obhliadky lokality. Pri hodnotení podkladov a vypracovaní záverečného stanoviska sa postupovalo podľa ustanovení zákona. Príslušný orgán vo veci posudzovania vplyvov na životné prostredie dôsledne analyzoval každú pripomienku a stanoviská od zainteresovaných subjektov a expertov. Opodstatnené pripomienky sú premietnuté do tohto záverečného stanoviska pre navrhovanú činnosť. Investičný zámer bol posúdený v nulovom variante a jednom variante navrhovanej činnosti. Z porovnania nulového variantu a variantu činnosti vyplývajú rozdiely, ktoré súvisia najmä s problematikou životných podmienok rýb a ich migrácií na strane jednej, a s využitím hydroenergetického potenciálu vodného toku na strane druhej. Z hľadiska výhodnosti realizačného variantu môže hospodársky aspekt, podporovaný strategickými koncepciami SR a EÚ so zohľadnením lokálnych i regionálnych environmentálnych aspektov, prevládať v porovnaní s nulovým variantom za predpokladu splnenia navrhnutých odporúčaných opatrení, ktorými je možné značnú časť dopadov na životné prostredie eliminovať.

Najpodstatnejšie prínosy navrhovaného diela sú globálne environmentálneho charakteru, ale aj lokálneho charakteru:

- Výroba elektrickej energie z MVE má nulovú resp. zanedbateľnú produkciu emisií škodlivých látok do podkladu, vôd, ovzdušia resp. produkciu odpadov, a nemá žiadne zdravotné riziká v porovnaní s inými spôsobmi výroby na báze fosílnych či jadrového paliva.
- Je prepočítané, že výrobou 5 590 MWh elektrickej energie z MVE Jalná sa v porovnaní s výrobou na báze fosílnych palív ročne ušetrí produkcia okolo 260 t skleníkových plynov a spotreba 9 000 t kyslíka.

- Ročná výroba z MVE Jalná zabezpečí zdroj elektrickej energie pre 1 860 domácností (5 000 ľudí), pričom tento zdroj je nevyčerpatelný a ekologicky čistý.
- Návrhom technických objektov (odvodňovacia rúra, objekt na reguláciu hladiny, prehrádzka na starom ramene, nastavenie hladín v ľavostrannom priesakovom kanály), ktoré priamo nesúvisia so samotným technickým riešením MVE Jalná, predstavujú nadstavbový prístup, ktorým sa sleduje zlepšenie vodného režimu príľahlých cenných mokradí.
- Činnosť nenesie so sebou žiadne zdravotné riziká.
-

Z výsledku posudzovania vyplynulo, že odporúčaný realizačný variant navrhovanej činnosti je prijateľný z hľadiska celkových predpokladaných (negatívnych i pozitívnych) vplyvov na životné prostredie. Opodstatnené pripomienky, ktoré vyplynuli z procesu posudzovania, najmä opatrenia navrhnuté v správe a v odbornom posudku, sú zohľadnené v kapitole VI.3 záverečného stanoviska a podmieňujú jeho realizáciu.

Za predpokladu akceptovania a realizácie navrhovaných opatrení na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu nepriaznivých vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie a dôslednou poprojektovou analýzou je možné minimalizovať prevažnú časť očakávaných ako i reálne jestvujúcich negatívnych vplyvov navrhovanej činnosti v danej lokalite.

Na príslušný orgán bolo k správe o hodnotení doručených 23 písomných stanovísk. **Explicitný nesúhlas je vyjadrený v 7-mich stanoviskách.** Najčastejšie a opakujúce sa námietky a pripomienky zo stanovísk zainteresovaných subjektov a verejnosti sú z nasledovných problémových okruhov:

Rozpor s tzv. Rámcovou smernicou o vodách (Smernica 2000/60/ES z 23. októbra 2000, ktorou sa stanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia spoločnosti v oblasti vodného hospodárstva - skr. RVS)

Smernica má odporúčací charakter a má byť implementovaná jednotlivými členmi spoločnosti do národnej legislatívy v rámci vlastných podmienok. Smernica je v národnej legislatíve uplatnená v zákone č. 364/2002 Z.z. o vodách v znení neskorších predpisov, najmä vyhlášky MŽP SR č. 224/2005 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o vymedzení oblastí povodí, environmentálnych cieľoch a o vodnom plánovaní. Vo vzťahu k navrhovanému riešeniu sú relevantné ustanovenia smernice v čl. 1 pís. a), ďalej čl. 4 ods. 1., ods. 3., ods. 5. a ods. 7., ako aj príloha č. V bod 1.1. a bod 1.2. Uvedené ustanovenia by boli porušené v prípade, že by sa MVE posudzovalo bez navrhnutých technických, organizačných (prevádzkových), kompenzačných (environmentálnych) opatrení, ktoré sú integrovanou súčasťou MVE Jalná. Smernica tiež pripúšťa zmiernenie environmentálnych cieľov napr. ak environmentálne a sociálno-hospodárske potreby nie je možné dosiahnuť inými prostriedkami, ktoré sú podstatne lepšou environmentálnou voľbou, a že útvary povrchovej vody dosiahne najlepší možný ekologický a chemický stav s ohľadom na dopady, ktorým sa nebolo možné vyhnúť kvôli povahe danej ľudskej činnosti. Smernica explicitne uvádza, že členské štáty neporušia smernicu, keď sa nepodari zabrániť zhoršeniu stavu útvaru povrchovej vody z veľmi dobrého na dobrý v dôsledku nových trvalo udržateľných rozvojových činností človeka. Technické riešenie a navrhnuté opatrenia tiež spĺňajú podmienky zodpovedajúce dosiahnutiu hodnôt biologických prvkov krajiny podľa prílohy V smernice, bod 1.1. a 1.2 vo vzťahu k hydrologického režimu, priechodnosti rieky a morfológických podmienok s predpokladom dosiahnutia dobrého a v niektorých ukazovateľoch aj veľmi dobrého ekologického stavu v dotknutom úseku rieky Hron.

Zmiernenie environmentálnych cieľov a ich zdôvodnenie má byť zakomponované do plánu vodohospodárskeho manažmentu povodia (v SR je to Plán manažmentu čiastkového povodia Hrona, MŽP SR XII/2009). Podľa vodného zákona všeobecne Plán manažmentu povodia ustanovuje okrem iného environmentálne ciele a programy opatrení. Program opatrení má okrem iného obsahovať úlohy: využívanie hydroenergetického potenciálu na strane jednej a na strane druhej vytvorenie vyhovujúcich hydromorfologických podmienok útvarov povrchovej vody, ktorými sa dosiahne dobrý ekologický stav, alebo dobrý ekologický potenciál. Hydromorfologické prvky kvality sú podľa RVS veľkosť a dynamika toku, priechodnosť, usporiadanie koryta, premenlivosť šírky a hĺbky, rýchlosti toku, substrátové podmienky, štruktúra pobrežných pásiem. Navrhovaná činnosť nebude mať dopad na

veľkosť toku (prietoky), usporiadanie koryta, či premenlivosť šírky. Dopady navrhovanej činnosti, ktoré je možné ovplyvniť opatreniami, je priechodnosť (rybovod), substrátové podmienky (preplachovanie zdrže, vytvorenie centrálnych hĺbočín a okrajových plytčín pod stupňom) a štruktúra pobrežných pásiem (náhradná výsadba, zabezpečenie vodného režimu priľahlých mokradí). Dopady, ktoré nie je možné ovplyvniť opatreniami, a ktoré vyplývajú z povahy navrhovanej činnosti, sa vzhľadom na rozsah diela v zanedbateľnej miere dotknú premenlivosti rýchlosti toku a hĺbky toku (v krátkom úseku zdrže).

Záver: Navrhovaná činnosť nie je v rozpore s požiadavkami Rámcovej smernice o vodách, a následne ani s vodným zákonom, za predpokladu splnenia navrhnutých opatrení, ktorými je možné dosiahnuť dobrý ekologický stav. Ako tiež uvádza Konceptcia HEP 2030 malé vodné elektrárne predstavujú „stavby na výrobu čistej a lacnej energie, ktorá sa nedá zabezpečiť iným environmentálne prijateľnejším spôsobom“. Realizácia takýchto stavieb je v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja a za predpokladu minimalizácie negatívnych dopadov na stav vôd ich podporuje aj Rámcová smernica o vode, Vodný plán Slovenska a ďalšie strategické dokumenty. Potrebne je zodpovedne zvážiť všetky prínosy a negatíva MVE, akceptovať ich celospoločenský a globálny environmentálny prínos, zohľadňovať všetky záväzky voči EÚ v primeranej miere.“

Rozpor s HEP 2030 (Konceptcia využitia hydroenergetického potenciálu vodných tokov SR do roku 2030)

Konceptcia HEP 2030 uvádza, že malé vodné elektrárne predstavujú „stavby na výrobu čistej a lacnej energie, ktorá sa nedá zabezpečiť iným environmentálne prijateľnejším spôsobom“. Realizácia takýchto stavieb je v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja a za predpokladu minimalizácie negatívnych dopadov na stav vôd ich podporuje aj Rámcová smernica o vode, Vodný plán Slovenska a ďalšie strategické dokumenty.

Komisia pre rozvoj hydroenergetiky a optimálne využitie hydroenergetického potenciálu vodných tokov SR zriadenej Ministerstvom životného prostredia vydala súhlas na zriadenie vodnej stavby s energetickým využitím a spoločnosť ZUS servis s.r.o. má uzavretú zmluvu o budúcej zmluve o nájme nehnuteľností v znení jej dodatku pre účely výstavby a prevádzky MVE Jalná na Hrone v profile rkm 138. Citácia z Usmernenia MŽP SR (príloha č. 1 Konceptcie HEP 2030): „Riečne kilometre uvedené v databáze sú orientačné. Pri upresňovaní polohy stavby je potrebné zohľadniť miestne podmienky a lokalizáciu optimalizovať.“ Lokalita bola spresnená na základe geodetického zamerania územia. Projekčnou činnosťou na úrovni dokumentácie pre územné rozhodnutie, vychádzajúc z geodetického zamerania územia, hydrologických údajov Slovenský hydrometeorologický ústav (SHMÚ), požadovanej úrovne povrchových a podzemných vôd bol v nadväznosti na technické riešenie plánovanej vodnoenergetickej stavby vypočítaný reálny hydroenergetický potenciál vo výške priemerne 5 590 MWh/rok. Konceptcia HEP 2030 nevyučuje posun profilov ani zmenu výšky teoreticky odhadnutého hydroenergetického potenciálu.

Konceptcia HEP 2030 z hľadiska OPaK (Ochranu prírody a krajiny)

Konceptcia HEP 2030 bola posúdená v procese SEA aj z hľadiska ochrany prírody. Konceptcia HEP 2030 je schválená vládou. Profil Jalná figuruje v prílohe č. 2 a ako strategický profil aj v prílohe č. 3. Ako uvádza Konceptcia HEP 2030 „limity v konkrétnych lokalitách budú identifikovateľné až po dôkladnom prieskume územia ovplyvneného plánovanou výstavbou vo väzbe k technickému riešeniu stavby, na základe poznania miestnych podmienok a oprávnených záujmov dotknutých subjektov, komplexného posudzovania zámerov v procesoch EIA, prípadne až v ďalších fázach prípravy výstavby v súlade s platnou legislatívou. V rámci koncepcného materiálu preto nebolo možné definovať reálne uskutočniteľné stavby, ani ich počet.“ Podrobnosti k problematike MVE vo vzťahu k ochrane prírody sú uvedené v prílohe č.1 Konceptcie (Usmernenie MŽP SR, pre účastníkov procesov prípravy, realizácie, posudzovania a povoľovania výstavby vodných stavieb s energetickým využitím s výkonom do 10 MW (MVE) na vodných tokoch SR).

Postup podľa Usmernenia (príloha č. 1 Konceptcie HEP 2030)

V zmysle Usmernenia sa majú zohľadňovať iné oprávnené záujmy, má sa dodržiavať vodný zákon, zákon o posudzovaní vplyvov na ŽP, zákon o ochrane prírody a krajiny, je nutné úzko spolupracovať s účastníkmi súvisiacich konaní, má sa dôsledne realizovať posúdenie vplyvov na životné prostredie, treba zabezpečiť výber environmentálne prijateľných technológií, stavbu je možné zamietnuť (najmä ak je v konflikte s územím NATURA 2000), je potrebné

zohľadniť existenciu plavby na vodnom toku. Proces EIA je nastavený tak, že všetky uvedené atribúty sú dodržané. Možnosť odmietnutie stavby je v usmernení dávaná najmä do súvisu so zásahom do súvislej európskej sústavy chránených území, navrhovaná stavba však nezasahuje do žiadnych chránených území ani na európskej, ani národnej úrovni. Zohľadnenie existencie plavby na vodnom toku je jedným z mnohých posudzovaných aspektov.

Súlad Územnoplánovacej dokumentácie (ÚPD) príslušnej obce so zámerom

Návrh MVE Jalná je zakomponovaný v návrhu Územného plánu obce Trnavá Hora. Legislatívny mandát však vznikne až po nadobudnutí právoplatnosti. S obcou Pitelová bude potrebné rokovať, nakoľko je vydaný predbežný nesúhlas obecného zastupiteľstva s realizáciou MVE bez preukázania skutočností, ktoré by znamenali neprijateľné riziko vážneho poškodenia, znečistenia alebo ohrozenia životného prostredia, či zdravia obyvateľov obce Pitelová, alebo iných legislatívnych prekážok, ktoré by znemožňovali realizáciu navrhovanej činnosti.

Nesúlad s regulatívom 3.1.3. (vodná turistika) ÚPN VÚC (územný plán vyššieho územného celku), dopad na rekreáciu a cestovný ruch

Pre vodákov budú pri stupni umiestnené zariadenia na prenášanie lodí; nutnosť vykládky a nakládky lodí je obťažujúcou, ale nie neprekonateľnou okolnosťou.

Nesúlad s regulatívom 4.9. Územný systém ekologickej stability (ÚSES) ÚPN VÚC

Systémovým opatrením na elimináciu stresových faktorov ÚSES je vybudovanie rybovodu, náhradná výsadba porastov v zahrádzovom priestore, zavodenie a revitalizácia starého ramena Hrona a ďalšie opatrenia.

Nesúlad s regulatívom 4.12. (ochrana mokradí) ÚPN VÚC

Negatívne vplyvy, s dôrazom na ochranu mokradí, sú do značnej miery eliminovateľné navrhnutými opatreniami podľa správy o hodnotení (str. 34 zo SOH), a to:

č.3 - Vysadiť náhradnú líniu krovin pozdĺž odvodňovacích drénov v úsekoch, kde sa odstránia brehové porasty Hrona z titulu výstavby ochranných hrádzi Hrona,

č.4 - Vysadiť náhradnú líniu stromov na oboch brehoch Hrona okolo hydrouzla MVE,

č.5 - Popri vodnej hladine v zdrži vysadiť náhradné lemové porasty močiarnych tráv (trst',pálka, ostrica),

č.6 - Zachovať stromy, krovinu a bylenné mokrade,

č.7 - V pravostrannom riečnom ramene zastabilizovať vodnú hladinu na biologicky optimálnej úrovni 255,50 m n.m. (pod prehrádzkou) a 256,00 m n.m. (nad prehrádzkou),

č.8 - Prečistiť zazemnené body úzkeho ľavostranného výbežku suchého ramena a predĺžiť ho v hornej časti pri hrádzi tak, aby sa zlepšil jeho drenážny účinok (kvôli záchrane starých stromov lužného lesa), hornú časť tohto výbežku prehĺbiť len do úrovne 256,00 m n.m.,

č.9 - Ľavobrežnú hrádzu pretrasovať tesne k brehu kvôli záchrane najstarších exemplárov vrb. Odvodňovací drén nadimenzovať v spolupráci s ekológmi tak, aby sa zlepšil vodný režim v chránených lúčnych mokradových biotopoch,

č.10 - Na vlhkej lúke pod cestnými priepustami vyhlbiť malé jazierka ako kompenzačné biotopy pre chránené druhy živočíchov,

č.11 - Pri prehĺbení dna pod MVE a lokálnom odstraňovaní štrkových nánosov vylúčiť výrub starých brehových porastov, v koryte iniciovať vytvorenie centrálnej hĺbočiny a okrajových plytčín - náhradných neresísk rýb.

Negatívne vplyvy na ichtyofaunu

Budú kompenzované rybovodom, pričom jeho účinnosť nie je na úrovni súčasných poznatkov možné exaktne určiť. Rybovody sú navrhnuté v spolupráci s odborníkmi tak, aby bola zabezpečená migrácia pre čo najširšie širšie druhové spektrum rýb. Názory na spôsob riešenia rybovodov sa rôznia a neexistuje relevantná metodika technického riešenia. Jediným návodom sú empirické poznatky jednotlivcov a čiastkové výsledky z už realizovaných podobných diel. Problematika sa vyvíja a z hľadiska sanovaného druhového spektra rýb je v konkrétnom posudzovanom prípade aspoň

približná zhoda v priestorových parametroch rybovodu a požadovanej rýchlosti toku v ňom. Načrtnuté sú tiež požiadavky hydraulických pomerov v rybochode. Podľa stanoviska Slovenského rybárskeho zväzu biokoridor navrhnutý v správe o hodnotení zohľadňuje požiadavky kladené na jednotlivé skupiny rýb a je alternatívou zabezpečenia kontinuity podhorských riek, aj keď funkčnosť môže byť nízka v porovnaní so súčasným stavom. Implicitne vyjadrené neurčitosti spôsobujú permanentnú diskusiu medzi spoločenskou požiadavkou výroby elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov a požiadavkou zabezpečenia potrieb živej zložky prírody. Obe oblasti sú z hľadiska celospoločenského hierarchicky rovnocenné. **Rybovod** bude zabezpečovať minimálne selektívnu pozdĺžnu spojitosť toku v časti roka, kedy bude v prevádzke MVE. Mimoprevádzkové stavy, kedy budú klapky na hati otvorené (v toku teda nebude žiadna bariéra) sa očakávajú počas veľkých vôd, v čase riadeného preplachovania zdrže (kvôli dnovým sedimentom), prípadne je možné tok spriechodniť v čase vrcholiaceho neresu na ekonomicky únosných cca 2 týždňov. Zo štatistiky prietokových pomerov vyplýva, že takéto mimoprevádzkové (bezbariérové) stavy zaberú priemerne ročne asi štvrtinu roka. Migračné možnosti budú teda zabezpečené selektívne, ale aj plnohodnotne.

Variant navrhovanej činnosti bol predložený s dvoma spôsobmi technického riešenia rybovodu s tým, že v etape spracovania dokumentácie pre stavebné povolenie (DSP) sa v spolupráci s odborníkmi definitívne vyrieši, ktorý typ rybovodu je výhodnejší. DSP však nie je možné riešiť variantne, tak ako to umožňuje proces EIA. Z hľadiska identifikácie potrieb ichtyofauny a ochrany poľnohospodárskych pôd je však už v súčasnom štádiu riešenia zrejme väčšia vhodnosť alternatívy vnútrokorytového prepážkového rybovodu, ktorý je odporúčaný na ďalšie rozpracovanie. Odporúčaná alternatíva vnútrokorytového rybovodu je oproti obtokovému biokoridoru výhodnejšia v tom, že je kratší a svojou hĺbkou vyhovuje aj najväčším rybám t.j. širšiemu druhovému spektru, a šetrí tiež záber poľnohospodárskych pozemkov; neistá je tiež interakcia obtokového rybovodu s podzemnými vodami z hľadiska rizika zvýšenia hladín podzemných vôd na priľahlých obhospodarovaných plochách.

Derivačný variant

Derivačné MVE sa dajú navrhovať tam, kde sa dá získať deriváciou výškový rozdiel hladín. Obvykle prívádzač (väčšinou kanál) sleduje vrstevnicu terénu po svahu údolia a oproti toku naberá spád. Tok by mal mať aj pomerne veľký pozdĺžny sklon. V uvedenom úseku z hľadiska jeho morfológie a skutočnosti, že po ľavom brehu vedie rýchlostná cesta a po pravom železnica a potom cesta, nie je možné situovať deriváciu ani na jeden svah údolia Hrona. A viesť deriváciu paralelne s tokom Hrona pár metrov od koryta v území ohraničenom spomínanými líniovými stavbami by bolo neefektívne resp. v ich ochranných pásmach je takáto činnosť vylúčená. Záver: Vzhľadom na morfológiu dotknutého úseku a líniové stavby v dotknutom úseku sa derivačné schéma MVE nedá efektívne aplikovať.

Dopady na migráciu rýb a funkčnosť rybovodu

Negatívne vplyvy na ichtyofaunu budú kompenzované rybovodom, pričom jeho účinnosť nie je na úrovni súčasných poznatkov možné exaktne určiť. Rybovody sú navrhnuté v spolupráci s odborníkmi tak, aby bola zabezpečená migrácia pre čo najširšie širšie druhové spektrum rýb. Názory na spôsob riešenia rybovodov sa rôznia a neexistuje relevantná metodika technického riešenia. Jediným návodom sú empirické poznatky jednotlivcov a čiastkové výsledky z už realizovaných podobných diel. Problematika sa vyvíja a z hľadiska sanovaného druhového spektra rýb je aspoň približná zhoda v priestorových parametroch takýchto rybovodov a požadovanej rýchlosti toku v ňom. Načrtnuté sú tiež požiadavky hydraulických pomerov v rybochodoch. Podľa stanoviska SRZ biokoridor navrhnutý v správe o hodnotení zohľadňuje požiadavky kladené na jednotlivé skupiny rýb a je alternatívou zabezpečenia kontinuity podhorských riek, aj keď funkčnosť môže byť nízka v porovnaní so súčasným stavom. Implicitne vyjadrené neurčitosti spôsobujú permanentnú diskusiu medzi spoločenskou požiadavkou výroby elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov a požiadavkou zabezpečenia potrieb živej zložky prírody. Obe oblasti sú hierarchicky rovnocenné.

Kumulatívny efekt viacerých MVE a zachovanie 60% pôvodne prúdivého úseku, a medzi profilmi min. 20 km nezavzdutých úsekov

Požiadavka zachovania určitej dĺžky nezavzdutého Hrona a vzdialenosť 20 - 30 km medzi jednotlivými profilmi, ako aj

námietka o kumulatívnom vplyve MVE Jalná s MVE Hronská Dúbrava nemá legislatívnu oporu. V rôznych pracovných materiáloch sa pre úsek Hrona v podhorskej zóne (medzi existujúcimi profilmi Velké Kozmálovce - Zvolen) uvádza údaj o potrebe zachovania pôvodne prírodného úseku pohybujúci sa medzi 60 - 80%. Na strane jednej nie je možné nebrať do úvahy odborný názor formulovaný v pracovných dokumentoch (SAŽP, XII/2005), na strane druhej ani štátnu koncepciu. Samotná Koncepcia HEP 2030 pripúšťa, že vzhľadom na veľký počet limitov, mnohé technicky vybrané profily sa nerealizujú. Dosiaľ nie je o pripravovaných profiloch rozhodnuté. Zo strany SRZ a ŠOP je predbežne v podhorskom úseku Hrona odobrená len MVE Žiar nad Hronom a stavebné povolenie má MVE Hronská Dúbrava. Takže nie je možné kvantifikovať percento nezavzatého toku; súčasne tiež vzdialenosť medzi MVE Zvolen a MVE Hronská Dúbrava, ako aj MVE Hronská Dúbrava a MVE Žiar nad Hronom je už teraz v uvedených prípadoch pod 20 km (je to asi len 10 - 12 km).

Spomalenie prúdu v rieke bude citeľné len pri nižších ako priemerných stavoch, najviac v dĺžke 1,6 km, čo predstavuje pre tangovaný úsek rieky Hron ešte prijateľnú alternatívu napr. z hľadiska prúdu a neresu, pričom požadované stanovištné podmienky pre kaprovité a lososovité reofilné litofily budú v dosahu diela (nad vzdutím a pod haťou, na prítokoch). Nie je riziko tvorby nadmernej hrúbky substrátu so zhubným následkom na oživenie toku - dno zdrže bude preplachované v rámci veľkých vôd, a v rámci „riadeného preplachu“.

Protipovodňové opatrenia a ľadové bariéry

Návrh činnosti nemá protipovodňové funkcie. Počas veľkých vôd bude MVE mimo prevádzky, klapky na hati budú otvorené a povodňové prietoky budú prechádzať korytom, alebo na to určeným inundačným územím tak ako doteraz. Prípád hromadenia ľadových bariér, ktoré MVE môže zhoršiť v úseku medzi koncom zdrže a mostom nad ňou, je technicky riešiteľný a detailne bude riešený v manipulačnom poriadku vodného diela. Technickými opatreniami budú najmä odstrelý ľadových zátaras, použitie ťažkej mechanizácie a manipulácie s hladinami, všetko na náklady prevádzkovateľa.

Vplyvy na predmet ochrany SKUEV (Územie európskeho významu) Suť mimo chráneného územia a v kumulácii s MVE Hronská Dúbrava

Navrhovanou činnosťou sa nezasahuje do sústavy chránených území prírody a krajiny ani na európskej, ani národnej úrovni. Činnosť nie je v kolízii s legislatívnu úpravou ochrany jednotlivých zložiek životného prostredia. Podľa zákona o ochrane prírody a krajiny stavba MVE je možná, potrebné je však splniť podmienky vyplývajúce priamo zo zákona vo vzťahu k územnému systému ekologickej stability, ako aj podmienky, ktoré stanovujú orgány ochrany prírody, keďže na výrub porastov a zemné práce v koryte je potrebný ich súhlas.

Z predmetu ochrany SKUEV Suť boli v dotknutom území MVE Jalná (mimo chráneného územia) zistené dva druhy biotopov európskeho významu (91EO* Lužné vrbotopolovėja jelšové lesy a 6510 Nižinné a podhorské kosné lúky) a dva druhy živočíchov (kunka žltobruchá *Bombina variegata* a vydra riečna *Lutra lutra*). Navrhnutými technickými opatreniami je reálne možné dosiahnuť minimalizáciu dopadu na uvedené dotknuté európsky významné biotopy a druhy, ktoré sú zároveň predmetom ochrany príslušného SKUEV Suť. Spojitosť alúvia Hrona s SKUEV Suť je dnes prerušená (oploteným) telesom rýchlostnej cesty R1. Vplyv MVE Jalná i v nadväznosti na MVE Hronská Dúbrava na SKUEV Suť a jeho integritu je nepriamy a je málo indikatívny.

Výrub drevín a dopady na scenériu a estetické hodnoty krajiny

Dreviny budú nahradené novou výsadbou. Scenéria a krajinná estetická hodnoty budú v inej konfigurácii, ale vzhľadom na šírku a charakter navrhnutých opatrení je možné očakávať, že nemusia byť horšie.

Dopad na kvalitu vody v dôsledku usadzovania sedimentov

MVE je navrhnutá na priebežné prietoky, len s malým zdržaním. Pravidelne sa vyskytujúcimi povodňami, kedy budú klapky haťových polí otvorené, sa zabezpečí prepláchnutie koryta.

Dopad MVE Hronská Dúbrava na MVE Jalná z hľadiska hydrologického

MVE Hronská Dúbrava nemá dopad na prietoknosť cez MVE Jalná.

Vplyv na mikroklimatické pomery

Nepredpokladá sa vplyv na mikroklimatické pomery. Vodná plocha sa nezväčší. Na krátkom úseku zdrže sa len zvýši vodný stĺpec a spomalí sa prúdenie.

Zmena výšky hladiny a prúdenia podzemných vôd, energetická náročnosť regulácií

Stav podzemných vôd bude regulovaný odvodňovacími kanálmi s gravitačným odvedením vôd pod stupeň, bez nárokov na energie.

Zvýšenie hladín podzemných vôd v obci Jalná a v obci Trnavá Hora v okolí Ihráčskeho potoka, ovplyvnenie režimu Ihráčskeho potoka

Obava súvisí s občasnými zvýšenými hladinami podzemných vôd v JZ časti Trnavá Hora, ako aj povodňovými stavmi s dopadom na Jalnú, čo by prevádzka MVE mala potenciálne zhoršiť. Zvýšené hladiny podzemných vôd na pravej strane Hrona sú určované zvýšenou zrážkovou činnosťou a následne zvýšeným povrchovým a podpovrchovým odtokom po svahu smerom k eróznej báze (Hronu). Vzduťie však končí pod ústím Ihráčskeho potoka, takže prevádzka MVE nezhorší súčasné odtokové pomery ani v dobe zvýšených zrážkových úhrnov. Obec Jalná je ovplyvňovaná najmä povodňovými stavmi. Počas povodňových stavov budú klapky na hati otvorené (MVE nebude fungovať) a veľké vody budú pretekať inundáciou tak ako doteraz. V podrobnejšom stupni projektovej dokumentácie sa modelovým výpočtom optimalizujú odvodňovacie prvky vodného diela tak, aby nedošlo k zvýšeniu hladín podzemných vôd v okolí. Adekvátne nadimenzovanými odvodňovacími prvkami je možné dokonca znížiť riziko vyšších hladín podzemných vôd, ktoré sa v súčasnosti objavujú. Vhodným vstupom pre model by bol predrealizačný monitoring stavu podzemných vôd na dotknutých nehnuteľnostiach.

Zvýšené dopravné intenzity stavebnej dopravy po verejných komunikáciách cez obce

Stavba nie je hmotovo náročná. Štrky vyťažené pri úprave koryta budú použité na výstavbu hrádzí. Z predbežnej bilancie vyplýva, že dopravné intenzity počas výstavby by nemali priemerne denne presiahnuť rádovo niekoľko nákladných áut za deň.

Náklady na realizáciu protipovodňových opatrení (pri ľadochodoch a veľkých vodách)

Navrhovateľ súhlasí s pripomienkou ohľadom znášania nákladov na údržbu a prípadnú realizáciu protipovodňových opatrení.

Kompenzácia hospodárskych strát na rybárskych revíroch

Navrhovateľ je uzrozumený s potrebou rokovania ohľadom kompenzácií hospodárskych strát.

Nevyváženosť biologických opatrení vo vzťahu k narušeniu funkcií nadregionálneho biokoridoru a legislatívna povinnosť realizovať biologické opatrenia

Technické a manažmentové opatrenia budú zakomponované do rozhodnutí o povolení činnosti; kontrolné mechanizmy pre etapu výstavby a prevádzky sú následne legislatívne ošetrené. Výrub porastov je viac ako adekvátne riešený náhradnou výsadbou. Plánom celého súboru environmentálnych opatrení ako neoddeliteľnej súčasťou návrhu riešenia sa veľmi citlivo reaguje na potrebu zachovania funkcií nadregionálneho biokoridoru.

Ľadochody

V ďalšom stupni projektovej dokumentácie sa vypracuje prevádzkový a manipulačný poriadok pre povodňové stavy a

tvorbu ľadov v zmysle platnej legislatívy.

5. Požadovaný rozsah poprojektovej analýzy

- Na základe ustanovení § 39 ods. 1 zákona je ten, kto bude navrhovanú činnosť vykonávať povinný zabezpečiť jej sledovanie a vyhodnocovanie najmä:
  - systematicky sledovať a vyhodnocovať jej vplyvy,
  - kontrolovať plnenie podmienok určených pri povolení činností a vyhodnocovať ich účinnosť,
  - zabezpečiť odborné porovnanie predpokladaných vplyvov uvedených v správe o hodnotení so skutočným stavom.
- Rozsah a lehotu sledovania a vyhodnocovania určí povoľujúci orgán, ak ide o povoľovanie navrhovanej činnosti podľa osobitných predpisov, s prihliadnutím na toto záverečné stanovisko k činnosti vydané podľa § 37 zákona.
- Ak sa zistí, že skutočné vplyvy navrhovanej činnosti posudzovanej podľa zákona sú horšie, než uvádza správa o hodnotení navrhovanej činnosti, je ten, kto navrhovanú činnosť vykonáva, povinný zabezpečiť opatrenia na zosúladenie skutočného vplyvu s vplyvom uvedeným v správe o hodnotení v súlade s podmienkami určenými v rozhodnutí o povolení navrhovanej činnosti podľa osobitných predpisov.
- Poprojektová analýza bude založená na vypracovaní projektov a realizácii sledovania
  - vodných pomerov v najbližších obytných zónach,
  - hydrologicko-ichtyologických pomerov v rybovode a Hrone,
  - krajinnno-ekologických aspektov.
- Projekt a monitorovanie vodných pomerov v potenciálne dotknutej obytnej zóne v Jalnej a Trnavej Hore (Projekt hydrogeologického monitoringu) sú aktivity dôležité z hľadiska overenia, alebo vyvrátenia vplyvu MVE na odvodňovacie pomery vo vzťahu k občas sa objavujúcim súčasným problémom podmáčania pozemkov. Potrebne je zabudovať napr. v rámci inžinierskogeologického prieskumu dve studne, jednu v Jalnej, jednu na JZ obce Trnavá Hora západne od Ihráčskeho potoka. Sledovaným parametrom bude hladina podzemných vôd meraná pomocou pišťaly v dvojtýždňových intervaloch počas celého roka a to v období pred, počas a tri roky po výstavbe MVE Jalná. Výsledky je potrebné vyhodnotiť v ročnej správe, kde zistené hladiny/režim podzemných vôd budú korelované s údajmi (SHMÚ, prípadne po zabudovaní vodočerných lát aj vlastnými údajmi) o hladinách/režime povrchových tokov (Hron, Ihráčsky potok). Správy z monitoringu vodných pomerov sa odporúča predkladať obecnému úradu Trnavá Hora a KÚŽP v Banskej Bystrici - štátna vodná správa. Správy zároveň navrhnu ďalší postup sledovania v nasledujúcom období.
- Úlohu vypracovania projektu a monitoringu vodného režimu je vhodné zapracovať do podmienok stavebného povolenia (monitoring pred a počas výstavby) resp. kolaudačného rozhodnutia (monitoring po výstavbe).
- Sledovanie hydrologických a hydraulických parametrov v rybovode, ako aj ichtyologických pomerov v rybovode a tiež v Hrone nad a pod stupňom je nutné realizovať na základe Projektu hydrologicko-ichtyologického monitoringu. V projekte bude potrebné špecifikovať sledované parametre (napr. hĺbka vody a prietoky v rybovode, rýchlosť prúdu v jednotlivých sekvenciách rybovodu, kvantitatívno - kvalitatívne pomery ichtyofauny), miesto sledovania (napr. vtok a výtok do a z rybovodu, jednotlivé komory rybovodu, zimoviská a neresiská rýb v príľahlej časti profilu), metódy (napr. hydrometrovanie, vizuálne metódy, odlov elektrickým agregátom), frekvenciu (na jar v mesiacoch apríl, máj a jún a na jeseň) a dobu sledovania (minimálne prvé tri roky po výstavbe), spôsob vyhodnocovania (ročná správa predkladaná OÚŽP, ŠOP a SRZ, vždy s návrhom ďalšieho postupu ohľadom realizácie prípadných ďalších dodatkových technických opatrení a návrhom sledovania v ďalšom období). Vypracovaním projektu hydrologicko - ichtyologického monitoringu a jeho realizáciou by podľa možnosti mali byť poverení autori nápravných ekologických opatrení. Plán monitoringu hydrologických a ichtyologických pomerov je potrebné predložiť spolu s dokumentáciou pre stavebné povolenie. Požiadavku sledovania hydrologicko-ichtyologických pomerov je vhodné zapracovať do podmienok kolaudačného rozhodnutia.
- Účinky v správe o hodnotení navrhnutých technických a biologických opatrení najmä na botanické, sekundárne aj

zoologické pomery, a vo vzťahu k vodnému režimu sa odporúča sledovať v zmysle budúceho návrhu Projektu krajinnno-ekologického monitoringu. V projekte sa podobne určia sledované parametre (jednotlivé taxóny /záujmové i invázne/, stav hladín), miesto sledovania (napr. miesta náhradných výsadiieb, staré rameno, mokradná lúka, hladiny v ramene a v priesakových kanáloch), metódy (v prípade biologických aspektov pochôdzky, vizuálne pozorovania, laboratórna determinácia, hladiny sa odčítajú na vodočerných latách), frekvencia (na jar a na jeseň), doba sledovania (5 rokov po výstavbe), spôsob vyhodnocovania (ročná správa predkladaná OÚŽP a ŠOP, vždy s návrhom ďalšieho postupu ohľadom realizácie prípadných ďalších dodatkových technických, alebo biologických opatrení a návrhom ďalšieho sledovania). Vypracovaním projektu krajinnno-ekologického monitoringu a jeho realizáciou by podľa možnosti mali byť poverení autori nápravných opatrení. Plán krajinnno-ekologického monitoringu je potrebné predložiť spolu s dokumentáciou pre stavebné povolenie. Požiadavku sledovania krajinnno-ekologických pomerov sa odporúča zapracovať do podmienok kolaudačného rozhodnutia.

VII. POTVRDENIE SPRÁVNOSTI ÚDAJOV

1 Spracovatelia záverečného stanoviska

Obvodný úrad životného prostredia v Banskej Štiavnici

v súčinnosti s

Regionálnym úradom verejného zdravotníctva so sídlom v Žiari nad Hronom

2. Potvrdenie správnosti údajov podpisom oprávneného zástupcu príslušného orgánu, pečiatka

Obvodný úrad životného prostredia v Banskej Štiavnici

Ing. Michal Motyka

prednosta OÚŽP v Banskej Štiavnici

3. Miesto a dátum vydania záverečného stanoviska

V Žarnovici dňa, 12.12.2011